

САМОСТІЙНА УКРАЇНА

ЧЕРВЕНЬ, 1972

INDEPENDENT UKRAINE

ЧІКАГО — НЬЮ-ЙОРК

«САМОСТІЙНА УКРАЇНА»
Видає Видавнича Спілка в Чікаґо
Орган Центральної Управи ОДВУ
Головний Редактор Михайло Панасюк
Річна пенедплата 6 дол., окреме число 75 центів
INDEPENDENT UKRAINE
Edited by
Organization for the Rebirth of Ukraine
Editor in Chief Michael Panasiuk
Published by
Ukrainian American Publishing Co., Inc.
2315 W. Chicago Ave. ,Chicago, Ill., 60622
Yearly subscription $6, single copy 75 cents

На пресовий фонд нашого журналу склали:

По 4 доляри: Володимир Баран, Андрій Колодко, Мирон Лучанко, Андрій Повх.

Щиро дякуємо!

ДО ЧЛЕНІВ ОДВУ І БРАТНІХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Президія Комісії Підготови 31 З'їзду ОДВУ в Чікаґо має шану запросити Вас до участи в Бенкеті з мистецькою програмою, який відбудеться з нагоди З'їзду в суботу 16 вересня 1972 р. в годині 7 вечером в залі Шератон готелю, 505 Норд Мішіґен вул.

Щоби дати змогу всім нашим членам завчасу заплянувати і приготовити свій приїзд на З'їзд, З'їздова Комісія вишле на адреси всіх управ Відділів ОДВУ до кінця цього місяця, запрошення на Бенкет, зворотні коверти про Вашу участь в ньому, зворотні картки на резервацію помешкань в готелі.

До участи в Бенкеті, запрошено Владик Українських Церков, голову ПУН, ґубернатора стейту, посадника м. Чікаґо, сенатора, представників українських Організацій.

Проситься всіх членів своєю участю гідно відзначити 31 З'їзд ОДВУ.

Інж. Юрій Дачишин — голова Комісії

САМОСТІЙНА УКРАЇНА

РІК XXIV | ЧЕРВЕНЬ, 1972 | Ч. 6 (248)

Олена Мельник

ДО КРИЗИ УКРАЇНСЬКОГО ОРГАНІЗОВАНОГО ЖИТТЯ

(Дискусія в шуканні виходу)

На сторінках деякої української преси розгорнено широку дискусію навколо існуючої кризи в Державному Центрі Української Народної Республіки в екзилі. Кажемо «на сторінках деякої української преси», бо, фактично, обидва українські щоденники цій справі не приділяють багато уваги. Знову ж інша преса вже від років займається кризою в Українській Католицькій Церкві, а час до часу згадує вона й деякі аспекти великих розходжень і в рядах українських православних. Тут-там чути несміливі голоси критики діяльности Світового Конґресу Вільних Українців, ну й фротнальну атаку на Український Конґресовий Комітет Америки.

Очевидно, майже в кожній українській політичній чи суспільно-громадській організації ведеться ще і в самій середині боротьба, так що часом не стає ані часу, ані засобів на ведення праці в напрямі реалізації поставлених цілей і завдань. Заторкуючи це останнє в широкому аспекті, не можемо не спинитися над деякими моментами й з нашого власного середовища.

Здається, що ми повинні тішитися розбіжністю думок поодиноких діячів і середовищ, якщо ідеться про дискусію відносно методів осягання спільної та об'єднуючої цілі, тобто, в який спосіб найкраще та з найкращим успіхом служити справі визволення Українського Народу з-під усякого чужого панування на Рідних Землях чи в який спосіб найкраще допомогти всесторонньому розвиткові українцям у Вільному Світі. Але придивімся, на чому концентруються розбіжності поміж різними середовищами чи відламами тих середовищ! На жаль, не все на цих справах!

Здається нам, що ми задовго не мали відваги признати відкрито, що існує криза політична, а не тільки криза людини! Нам бажалося вірити в те, що всі українці в діяспорі об'єднані всеціло ідеєю визволення України! І в тій вірі ми ніколи не мали відваги глибше придивитися окремим одиницям, не мали відваги у свій час пізнатися на Севрюках чи Валюхах... Вони свою роботу робили й вкорінювали зневіру, вкорінювали й поглиблювали особисту борню, підсичували особисті амбіції, для чого не раз підтасовували ніби ідеологічні розбіжності... Здається, що і теперішня криза має до деякої міри коріння в їх розкладовій роботі.

Часто повторяємо «В єдності сила народу». Ще частіше говоримо про консолідацію всіх українських сил. В минулому говорили ми про все це в ім'я великого патріотизму! Тепер — говорять про патріотизм тільки з насмішкою... Мовляв тепер не час думати тільки про партикулярний патріотизм... Це, мовляв, загумінок, назадництво, селепництво, ну... й примітивізм. Побувайте лише в гостині деяких «передових мислителів», які без кінця повторюють фразу про потребу «шукання». Вони вам навіть відкрито скажуть, що й самі не знають, за чим вони шукають, а люблять повторювати цю фразу, а зокрема причеплювати її до молодшого покоління та т. зв. справжніх інтелектуалів... Бо

ж відомо, що часто-густо дехто вважає «справжнім» інтелектуалом тільки того, хто всеціло (або бодай частинно) зірвав з українським минулим і став на шлях шукання самої «вселюдської правди».

Все це в ім'я індивідуальности, в ім'я оригінальности, в ім'я звільнення від «націоналістичного баласту» тридцятих років. Це немов би національний патріотизм вже пережиток. І це в добу, коли саме націоналізм колишніх поневолених західніми імперіялстами наріодів дійшов до свого вершка! Бо ж в ім'я чого створено в самій тільки Африці біля 50 нових держав по другій світовій війні! Правда, націоналізм Москвою поневолених народів все ще не знаходить відповідного зрозуміння серед сучасних власть-імущих, а в тому й деяких ще не так давно поневолених народів Англією, Францією, Бельгією і т. п.

Невже ж брак відповідного зрозуміння для визвольних рухів поневолених народів Москвою має і свій неґативно - пристосуванський вплив і серед деяких осіб з-поміж українців у діяспорі? Невже ж дехто з тих же українців має право впливати й на решту українців у вільному світі в поширюванні зневіри? Невже ж ми всі разом такі слабодухи, що даємо на себе впливати політичним невдахам, зневірцям і капітулянтам? Невже ж ми готові йти на заперечення колосальних жертв понад п'ятдесятилітньої боротьби з сучасними й минулими поневолючами України? Невже ж дехто з «української еліти» готов визнати, що «все пропало» й прийняти методу не супротивлятися злу, бо мовляв «з того й так нічого не вийде?». Є щонайменше одна газета, що вибрала собі все це за свою провідну ідею. І, очевидно, вона ширить у міру своєї спроможности дефітизм серед українців у вільному світі...

І все діється тоді ,коли в суді совєтсько - московської тиранії Мороз каже: «Буде суд! Будем битись!».

Дехто з українців у вільному світі залюбки повторює фразу Мороза «Будем битись!». Битись, то добре, і треба, як оце недавно так слушно підкреслив п. Лазовінський у своїй статті в «Українському Слові». Він правильно підкреслив, що без активної боротьби за визволення України, визволення України само не прийде! Він правильно підкреслив, що треба сконцентрувати свої зусилля для боротьби, і то активної, проти національного ворога України — А що діється навколо нас? — Придивімся! Чи звернули ми всі свої зусилля проти поневолювачів українського народу, чи, може, наші основні зусилля скеровані проти внутрішніх противників, яких дехто трактує гірше від ворогів?

Придивімся бодай в деякій мірі існуючій дійсності! Заторкнемо тут тільки деякі проблеми українського організованого життя в діяспорі, бо ми беремо в ньому участь і ми співвідповідальні за долю його.

Українське церковне життя

Насамперед мусимо пригадати, що Український Націоналістичний Рух так під проводом сл. п. Євгена Коновальця, як і зокрема під проводом його наслідника сл. п. полк. Андрія Мельника стояв і до сьогодні твердо стоїть на принципах християнської моралі й етики. Тоді як обидва великі Полковники були практикуючими католиками, то теперішній Голова ПУН. Олег Штуль-Жданович, є глибоко віруючим і практикуючим православним українцем. Це найкращий доказ того, що наше середовище практувало обидві традиційні Українські Церкви на рівні, бо, фактично, не вбачало поміж ними засадничої різниці з точки погляду українського національного духа, української національної духовости, культури й традиції.

Не диво ж, отже, що наше середовище стояло в перших лавах боротьби за завершення Української Католицької Церкви створенням Українського Католицького Патріярхату! Члени нашого середовища йшли до боротьби за це велике діло щиро, віддано й ідеалістично! Це ж теперішній Голова Центральної Управи ОДВУ, д-р Богдан Шебунчак, був першим Головою Товариства за Патріярхальний Устрій УКЦеркви! Це ж теперішній Голова Контрольної Комісії ЦУ ОДВУ, а колишній її Генеральний Секретар, д-р Роман Клюфас, належав до найперших промоторів ідеї створення цього товариства й найактивніших його організаторів!

А чим справа скінчилася? — Прийшли люди з іншими цілями, виперли з провідних позицій українських націоналістичних ідеалістів, практикуючих католиків, які ставилися до справи з ідеалізмом, і — довели до теперішньої руїни на цьому відтинку українського організованого життя!

Здається, що залишилося нам тільки одне в існуючій ситуаціїь докласти всіх зусиль до того, щоб загоїти роз'ятрені до червоного рани на тілі містичного тіла Ісуса Христа у виді Ук-

раїнської Католицької Церкви й шукати привернення повної гармонії поміж гієрархією, духовенством і мирянами. Всяке роз'ятрювання цієї рани може бути тільки на шкоду! Тому треба припинити все, що йде на дальше роз'ятрювання цієї рани! Але цього не досить! Треба ПОЗИТИНО причинитися до пріскорення цілковитого її загоєння! Тому, на часі перестати бути фанатиком по одній чи другій стороні доцьогочасної барикади й змагати до засипання існуючого провалля!

Склалося так, що і в ділянці творення Українського Православного Патріярхату ініціятива вийшла від активного діяча нашого середовища: заступника голови Центральної Управи ОДВУ, д-ра Дениса Квітковського! Це він написав ряд конструктивних статтей про цю справу й започаткував формування публичної опінії в цій справі! Знову ж, склалося так, що іншому довголітньому діячеві ОДВУ, теперішньому Голові Товариського Суду ЦУ ОДВУ, проф. д-рові Петрові Стерчові, припав почесний обов'язок з рамени очолюваної ним Конференції Українських Центральних Професійних Академічних Товариств (що об'єднує товариства — університетських професорів, лікарів, правників, інженерів, бібліотекарів, ветеринарних лікарів, журналістів і середньошкільних учителів) звернутися до всіх православних епископів з апелем об'єднатися в одну юрисдикцію, яка в кінцевій фазі завершилася б створенням Патріярхату Української Православної Церкви.

На жаль, і в православних українців до об'єднання дотепер не дійшло. Для більшости українців у розсіянні навіть невідомо скільки є тепер українських православних юрисдикцій. Фактом залишається те, що саме тоді, коли Митрополит Мстислав об'єднав щонайменше дотогочасні дві найбільші окремі юрисдикції, тобто в ЗДА і в Европі, як також частинно в Австралії та Новій Зеляндії, створено Митрополію Київську і Всієї України (на еміґрації) іншим ієрархом...

Все це не є потішаюче! Ми повинні твердо і непохитно стояти на принципі недоторкальности релігійних почувань людини, але й одночасно змагати до того, щоб українські одновірці творили свої завершені структури й могли діяти якнайуспішніше не тільки в напрямі спасіння душ своїх вірних, але й працювати успішно, організовано й гармонійно для Української Справи! Тому-то нашим обов'язком є впливати злагіднюючо на всі існуючі релігійні антаґонізми, бо розбиття, незгода ,скрайній антаґонізм поміж різними ієрархами та сеґментами мирян і духовенства не спричиняються для осягнення найвищої цілі українського народу.

Тому то, де б ми не були, змагаймо до єдности й гармонії!

Криза українського політичнюго життя

Не зважаючи на те, на скільки б дехто не намагався промовчувати існування засадничої кризи в організованому українському політичному житті в вільному світі, вона існує! І то глибока криза!

Очевидно ,всі вказують на кризу в Державному Центрі УНР! Інші вказують на брак консолідації політичних середовищ на базі єдиного визвольного центру! Ще інші вказують на амбіції того чи іншого політичного діяча (чи середовища) й ведуть боротьбу з ним.

Нам здається, що криза українського політичного життя у вільному світі має далеко глибше підложжя, вона більш засадничої натури! Не претендуймо, що, коли про цю основну справу не будемо говорити, то вона сама по собі перестане існувати. Вороги національно - державної волі українського народу не дадуть їй зникнути «як роса на сонці» так легко! Тому пора про неї говорити, і то говорити голосно, ясно і твердо!

Здається, що вистачить пригадати два моменти, які вказують на існування глибокої і засадничої кризи в організованому політичному житті українців у вільному світі. Ідеться в першу чергу про плянове звернення 35-ох осіб до Брежнєва, Косиґіна й Шелеста в 50-ту річницю жовтневої большевицької революції, а також послідовне пропаґування дефітизму й капітулянства Андрієм Білинським на сторінках одної неперіодично видаваної газети враз із пропозицією повної капітуляції українських визвольних сил. Так у першому, як і в другому випадку ідеться про відступлення від основних принципів IV-ого Універсалу Української Центральної Ради з 22-ого січня 1918 р. та від Акту Соборности з 22-ого січня 1919 р.

Як би дехто не намагався обменшувати значення цих двох акцій, в дійсності — вони, чи радше ними заступлювані принципи, є тим, що засадничо роз'єднує українців у вільному світі. Бо ж, фактично, ідеться про засадниче питання: вести визвольну боротьбу проти московсько-большевицьких окупантів чи йти з ними на угодовство?

Проблема не нова. Ще в часі Українських Ви-

звольних Змагань у 1917-1920 рр. були вагання серед деяких, навіть чолових, провідників українського політичного життя в тому відношенні. Вистачить згадати таких провідних мужів, як Володимир Винниченко чи Володимир Чехівський. У такій ситуації мали поле до попису Севрюки та Мазуренки... Ностальґія вплинула навіть на поворот проф. Михайла Грушевського, який згинув траґічно й передчасно на одному з етапів московсько - большевицького народовбивства супроти українського народу. Це в Европі.

А за океаном? — Вистачить прочитати уважно спомини відомого діяча УНО Канади, п. Михайла Шарика, п. н. «З віддалі 50-ти літ». Читаючи ці спомини, читач відсвіжить у своїй пам'яті послідовну й систематично - пляновану розкладову роботу серед українських поселенців у Канаді в часі поміж двома світовими війнами. Очевидно, не залишилася та робота без наслідків ані в Канаді, ані в Америці. Невже ж можна припускати, що всі ці намагання розкласти українців поза межами Рідних Земель припинено?

В тій ситуації необхідно усвідомити собі справи першорядної від справ другорядної ваги! Треба усвідомити собі, де розбіжності в рямках плятформи продовжування боротьби за визволення українського народу з-під московсько-большевицької тиранії, а де розбіжності поміж самостійництвом і капітулянством. Навіть тоді, коли б все це було прикрите крилатими фразами в обороні ніби «демократії» чи «правопорядку». Здається, сьогодні в нас треба докладно придивлятися, яким змістом виповнена діяльність, а не брати саму термінологію за вірогідну. Термінологічну конфузію впровадили большевики вже давно, а за ними пішли й різного рода їхні попутчики у вільном усвіті, щоб легше обманювати чесних громадян.

І тут, хочемо ч ине хочемо, треба поставити крапку над «і». Так як у минулому пройшов ясний і різкий поділ поміж комуно-радянофілами й оборонцями права українського народу на самостійність і соборність у Канаді та Америці, так і тепер необхідно з'ясувати собі питання, хто з новішої іміґрації стоїть на якій плятформі! Чи п. Колянківський ще все належить до організованої української громади лише тому, що він колись був провідним діячем в одному таборі ДП в Німеччині? Говорячи про консолідацію, чи і його треба консолідувати та йом подібних?

Треба з притиском погодитися з д-р Василем Федорончуком у тому, що треба змагати до консолідації тільки тих українських сил, які визнають ту саму основну політичну ціль боротьби, тобто відновлення самостійної та соборної національної та народноправної держави українського народу. Нема чого нарікати про брак консолідації лише тому, що деякі одиниці чи середовища не хотять консолідуватися з принципових причин. До політичної боротьби треба йти об'єднано всім тим, які прямують до тієї самої цілі! Нема чого об'єднуватися з тими, які внесуть розклад в ряди борців із середини! Отже, перестаньмо говорити про консолідацію як про самоціль! Це пожирає масу енергії та ресурсів, а тимчасом в ділянці осягання справжньої цілі не робиться нічого! Невже ж ми і надалі будемо хапатися за всякого рода кістки незгоди, що їх поміж нас так хитро й пляново вкидають наші вороги? Пора прозріти!

Криза в Державному Центрі УНР

Хочемо того ми чи не хочемо, але мусимо ствердити, що криза в рядах Державного Центру Української Народної Республіки має своє коріння в мериторичних, а не формальних розбіжностях поміж її діячами та складовими політичними партіями. Не присипляймо себе й не дурім себе самих, і не впроваджуймо українську громаду в блуд! По останній сесії УНРади в рядах УНРади й ДЦ УНР опинилися окремі одиниці, а то й середовище, що в основному не визнають основної плятформи ДЦ УНР. Ідеться про оборонців т. зв. тридцятьп'ятників і тих, які, згідно з їхньою власною заявою, увійшли до УНРади для того, щоб із середини вплинути на зімну її основних цілей і завдань, а зокрема на її зовнішню форму й структуру.

Очевидно ,що є парадоксом консолідуватися в рямках УНРади з тими, які прямують до її ліквідації! Очевидно, що годі очікувати гармонії в рядах політичного центру, в рядах якого діють в самій середині відосередні сили! Невже ж у рядах того самого ДЦ УНР є місце для тих, які серцем і душею ближчі до концепції Андрія Білинського (й послідовників Володимира Винниченка на еміґрації), аніж до політичної концепції Симона Петлюри та Євгена Коновальця? Невже ж послідовники ідей Симона Петлюри та Євгена Коновальця можуть повірити в можливість консолідації з людьми, які не тільки не хочуть консолідуватися з ними в УНРаді, але хотіли б захопити ДЦ УНР у свої руки для того, що його звести з принципів без-

компромісової боротьби за самостійність і соборність України?

Теза деяких авторів статтей в українській пресі, немов би в рямках ДЦ УНР є місце для всіх без вийнятку середовищ, не зважаючи на їхню політичну плятформу, не витримує критики! Наші політики та публіцисти залюбки покликаються на принцип парляментарної демократії в різних добре устабілізованих суверенних країнах світу. Це немов би можна було прирівнювати Український Визвольний Рух із їхніми державними формами та структурами парляментів, урядів, а то й найвищих судів. Тут варто лише пригадати, що всякий уряд в екзилі, це по суті не уряд і не парлямент, а тільки й тільки визвольний центр боротьби народу за привернення волі й національної суверенности. Тому то й часте відкликання наших правників до конституційного права може вказувати на засадниче незрозуміння цих основних різниць! А цього ми повинні від усіх наших політиків сподіватися!

Не можна не звернути уваги на самозаперечування тих самих політиків і публіцистів у своїх ділах і писаннях. Вкажемо тільки на ось такий момент: все вістря в теперішній ситуації ДЦ УНР звернули члени опозиції проти наданих останньою Сесією УНРади компетенцій Президентові УНР (в екзилі) та проти переводжуваних виборів до т. зв. громадського сектора УНРади, що його встановила також остання Сесія УНРади.

Здається нам, що тут заходить засадниче непорозуміння, коли дехто вимагає, щоб Президія УНРади відкликала ці постанови повної Сесії УНРади! Чи не стосується тут подвійної мірки моралі й етики? Очевидно, що Президент може сам не користати з додатково наданих йому компетенцій останньою сесією УНРади, але в ніякому разі не може відобрати тих компетенцій «насилу» від нього Президією УНРади, тобто чинник далеко нижчих компетенцій від того, який йом уці комтенції надавав!

Справа т. зв. Громадського Сектора, а зокрема принципу його виборности зовсім іншої натури! До речі, вона далеко глибша й далеко менше продумана її авторами від справи додаткових компетенцій Президентові УНР. Порушимо тут питання, що його мало хто в нас порушує! Якщо ми серйозно трактуємо ДЦ УНР з його інституціями, тобто Українською Національною Радою, як законодавчим передпарляментом, Президентом, як головою Української Народної Республіки, тобто леґально встановленої держави українського народу, та Виконавчим Органом, тобто урядом УНР в екзилі, то ми повинні також серйозно трактувати справу громадянства Української Держави. Ясно, що кожний член цих і інших органів ДЦ УНР повинен бути леґально громадянином Української Держави в екзилі, яка продовжує боротьбу проти поневолювачів українського ннароду на рідних землях.

Очевидно, авторам, як політикам і правникам, а зокрема тим, які закидають на сторінках преси іншим політикам незнання права, повинно б було бути ясним, що у виборах до Громадського Сектора УНРади можуть брати участь тільки і тільки громадяни УНР, тобто особи, які не мають під сучасну пору ніякого іншого громадянства! Тому, на нашу думку, в сучасну пору не можна переводити виборів до Громадського Сектора УНРади, але не з причин, що їх подають автори з рядів опозиції до теперішнього «естаблішменту» в УНРаді. Не справа у тій чи іншій точці Виборчого Правильника! Справа більш засаднича! І ми, як зрілі громадяни, повинні собі про це сказати й до того відповідно застосуватися!

Не звалюймо вини на ті одиниці, які й дотепер жертвенно несуть тягар всієї праці (чи «непраці», а за це й критики, тих що нічого не роблять!) в обкроєних органах ДЦ УНР! Вдармо себе в груди і скажім собі ясно: хто з нас готов покинути вигоди матеріяльного добробуту, випливаючого з добре оплачуваної заробіткової праці, та йти до праці в органах ДЦ УНР і всеціло віддатися реалізації тих вимог, про які ми часто деклямуємо в промовах, статтях, а зокрема критикуємо за їх неосягнення теперішніми жертвенними працівниками органів ДЦ УНР?! Було б цікаво перевести анкету в рядах кожного середовища, а зокрема кожного опозиційного середовища! І ще одне питання: хто з голосних опозиціонерів і критиків залишився і дотепер ТІЛЬКИ громадянином Української Народної Республіки? — Так, так! Варто було б зробити підсумки для того, щоб, нарешті, здати собі справу з реальної дійсности в наявності готових одиниць до праці в органах ДЦ УНР, що, в свою чергу, дасть нам можливість добачати бодай дещо позитивного в тих одиницях, які з почттям відповідальности несуть тягар праці в органах ДЦ УНР!

Часто говоримо залюбки про потребу відмолодити органи ДЦ УНР. У нас простий запит до

всіх середовищ, членів ДЦ УНР: чому ж, просто, не делеґуєте до органів ДЦ УНР молодших віком діячів від себе? Найкраще починати направляти недоліки від себе самих! Варто всім застановитися над тим новим поповненням...

На нашу гадку, треба перестати відвертати увагу від свойого безсилля, своєї неспроможности робити діло краще й успішніше, вказуючи на «скалку в оці сусіда», а не звертати уваги «на поліно у власному оці»! Доброї волі! Більше доброї волі й позитивної програми! От, чого нам треба! Бачте, воно несерйозно виглядає, коли провідні діячі, які самі брали участь в останній Сесії УНРади, а деякі з них навіть стояли на чолі її праць, тепер замість вдарити себе в груди й признатися до вини за переведення деяких ухвал, шукають вини в комусь іншому.

Чи, може, розв'яже всі розбіжності й виведе «на чисті води» всю українську еміґрацію часто згадуваний конґрес політичних партій? Як відомо, вже один відбувся, і то тих партій, які найбільше критикують ДЦ УНР. І які його висліди? Які нові політичні концепції вони породили? Щось нічого невідомо про вилонення якоїсь нової всеспасаючої програми, ані якоїсь нової думки про методи визволення України! Фактично той політичний конґрес скінчився тим, що себе взаємно приятелі поплескали по плечах і спільно понарікали на «естаблішмент» в органах ДЦ УНР.

Українські політики в Мюнхені відбували «політичні конґреси» реґулярно, сходячися свого часу й дискутуючи українську політичну проблематику. Ті зустрічі мали ще й той позитив, що там зустрічалися всі політичні середовища, включно з бандерівцями й гетьманцями, які до ДЦ УНР тепер не належать. Виходить, що чуда створити важко! І що наступає? Розчарування, «відхід від політики», чи скидання всієї вини на тих, які таки щось намагаються робити.

На нашу думку, до чергової Сесії УНРади треба готуватися всім, хто має добру волю й бажає зберегти ДЦ УНР, як спадкоємця створеного на рідних землях уряду Української Народної Республіки. Всі інші повинні сказати ясно, що вони відступили від цієї ідеї та перестати втручатися в не свої справи!

Доброї волі, Панове Політики, більше доброї волі! Ясности думки й позицій, а не баламутства! З'ясуйте свої позиції ясно і якщо можете співдіяти на форумі ДЦ УНР, добре! Якщо ні, скажіть ясно, щоб українці у вільному світі про це ясно знали! Скажіть також ясно, куди й до чого ви, панове політики, прямуєте!

При наявності доброї волі можна поладнати всі дрібні непорозуміння серед тих середовищ, які не зійшли з плятформи 22-ого Січня 1918-1919 рр., об їх єднає основна ціль! Для тих усіх, що відступили явно чи прикрито від основних принципів боротьби за самостійність і соборність України, не повинно бути місця в ДЦ УНР. а тому,, члени УНРади, маючи спільну основну ціль, можуть і повинні мати свої окремі партійно-програмові плятформи, але вони повинні діяти в добрій волі, у взаємопошані та на базі віри в одноту всіх членів УНРади в прямуванні до тієї ж основної цілі!

Не бачимо причин, чому це не можна зреалізувати ще до чергової Сесії УНРади! Очевидно, це тільки при передумові, що справа ДЦ УНР є дорогою для тих середовищ! Якщо ні, то вони повинні стати осторонь і тоді ДЦ УНР робитиме те, що зможе і без їх участи. Щонайменше буде ясно, де, хто і як стоїть!

Напередодні Конґресу Українців Америки

Як відомо з преси, вже проголошено черговий Конґрес Українців Америки на 6-8 жовтня 1972 р. Скликано його, як звичайно, до Нью Йорку. На щастя, ситуація в рядах УККА далеко краща, як в органах ДЦ УНР. Може це й тому, що УККА має конкретних людей до праці й має на свою працю деякі, хоч і дуже бідні, фонди, що їх складають українці Америки.

Очевидно, що не все ідеально представляється в УККА. Але, де нема місця для покращання й більшої успішности в роботі?

Всім нам добре відоме минуле УККА, а середовищеві ОДВУ найкраще відомо, бо ОДВУ була його співосновником, а по другій світовій війні мала вона в УККА дуже мало впливів. Щойно від двох останніх каденцій, тобто від часу, коли підчас Конґресу опозиція зорганізувалася була у формі Комітету Громадської Єдности, на чолі з Ярославом Гайвасом, вдалося поширити базу репрезентації в УККА на представників університетських професорів, лікарів, інженерів, я ктакож на ряд інших організацій. На останньому Конґресі надано більші компетенції Політичній Раді УККА, до вибору власної президії включно. Першим у той спосіб обраним Головою є Павло Дорожинський.

На жаль, не з вини ОДВУ, ані навіть не тільки з вини чинників УККА не дійшло до повної консолідації всіх громадських чинників в рядах УККА, не дивлячись на наполегливі старання

людей доброї волі. Як ствердив б. Голова КГЄ, ред. Ярослав Гайвас, стало ясно, що в КГЄ загніздилися деякі одиниці й середовища, які не бажали єдности в УККА, а всіми засобами прямували до створення конкуренційної централі у теперішній формі АУА. Ну, і яка користь із створення окремої «централі»? Колишній палкий прихильник цієї інституції, «Українське Життя» правильно вказав на повну бездіяльність і повний провал тієї ж АУА, діячі якої так безпардонно критикували УККА за брак відповідних осягів у праці.

Виявилося, що займатися неґативною критикою — це одна справа, але робити конструктивну роботу — це друга! Найкращим доказом цього нехай послужить лист одного з колишніх діячів КГЄ, який казав не менше, ані не більше тільки те, що нехай «мельниківці» працюють в КГЄ, а ми будемо придивлятися й будемо критикувати їх роботу... Правильно зробила ЦУ ОДВУ, що, побачивши брак доброї волі колишніх опозиційних спільників відносно наладнання консолідації в УККА, вікликала своїх нредставників з КГЄ і включила їх уконструктивну діяльність в рямках УККА. Очевидно, дісталося чимало за це діячам середовища ОДВУ!

Якже ж справи в УККА виглядають напередодні чергового Конґресу? Треба ствердити, що в органах УККА беруть участь різні організації, хоч чолові позиції й займають представники братських Союзів, крім безпартійного Голови, проф. д-ра Лева Добрянського. Безпідставними треба вважати твердження немов би УККА був цілковито опанований бандерівцями та немов би представники інших середовищ не мали голосу в УККА! Так воно не є! Так говорять люди, які зовсім непоінформовані про ситуацію внутрі УККА, або люди злонамірні у відношенні до «естаблішменту» в УККА! Нам відомо від відповідальних осіб, що в Екзекутиві УККА з увагою вислуховують кожну думку відносно кращої діяльности УККА, не зважаючи на те від кого вона не виходила б. Біда у тому, що тих конструктивних думок відносно практичної діяльности органів УККА приходить дуже мало, а зокрема від членів внутрішньої опозиції. Правда, як нам відомо, на початку цієї каденції, на першому засіданні Ради Директорів УККА проф. д-р Петро Стерчо виголосив програмову доповідь, подаючи ряд конкретних пропозицій до реалізації. Шкода тільки що ніхто з критиків УКК не підхопив бодай деяких важливіших пунктів і не доклав зусиль до їх реалізації. Не місце тут про них говорити тепер!

До реалізації поважної програми діяльности треба людських і матеріяльних ресурсів! Приглянься лише до фінансової бази УККА. Мимо того, що критики вказують на великі гроші УНФонду за останніх 25 років, фактом залишається те, що річні доходи на працю органів УККА дуже малі! Як ощадно ними господарить УККА, кожний заінтересований може довідатися з проголошуваних у пресі фінансових звідомлень. Але... Найважливішою справою залишається таки справа живих людей, охочих до праці! Дуже легко критикувати існуючих. Але пошукаймо кращих! Даймо кращих від тих, які там є! Це ж наша спільна справа! Хочемо, щоб було краще, то закотім рукави й прикладаймося самі до реалізації конструктивних цілей і завдань. Не вірте в леґенду, що, мовляв, бандерівці не хотять туди нікого допустити! В них також нема людей дуже охочих до праці.

Під сучасну пору, як і в минулому, перед кожним Конґресом ішла критика статуту УККА, органів, як також окремих осіб Екзекутиви УККА! Що відчувається «в громадянстві» (як кажуть) тепер у цих відношеннях?

Насамперед всі говорять про потребу зміняти статут УККА. Мало хто каже ЯК, але кожний бажав би таких змін, які були б найвигідніші для нього. Ми не знаємо ще тепер, чи вже внесено якісь поправки до Статутової Комісії УККА, що її вибрано перед роком на засіданні Ради Директорів у складі: адв. Іван Робертс, д-р Матвій Стахів, д-р Богдан Шебунчак, пані Рожанковська, проф. д- Петро Стерчо, мґр. Лозинський і Володимир Сохан. Ця Комісія, у склад якої входить двох чолових діячів ЦУ ОДВУ, має велике завдання: поставити на Конґресі такі поправки до Статуту, які сприяли б кращій співпраці всіх органів УККА, а зокрема всіх складових частин УККА на базі доброї волі, консолідації та взаємної пошани. При тому Статутова Комісія мусить уважати, щоб не допустити до таких змін, які на далеку мету підорвали б фундаменти УККА!

Як зачуваємо, в різних колах нуртують різні пропозиції відносно змін статуту: від скрайньої перебудови УККА на членську організацію платників народного фонду до повернення до колишньої виключної бази «організації організацій», що колись покладено в основу УККА договоренням. Про останню концепцію постійно пригадує Голова Українського Робітничого

Союзу п. Антін Батюк, а про першу Голова Т-ва Українських Правників д-р Володимир Дзерович. Здається, мають свої пропозиції представники кількох відділів УККА східнього побережжя, на чолі з Ярославом Раком, які в першу чергу бажали б бачити в органах УККА в більшій мірі заступлені самі Відділи УККА, а всю діяльність органів пропонують вони передати в руки платного Секретаріяту. Як нам відомо, й ЦУ ОДВУ має свої пропозиції до змін статтту УККА, які, здається, найбільш уміірковані з усіх.

Не місце тут аналізувати всіх цих пропозицій. Треба тільки додати, що так як усі потенційні внескодавці прилучилися до висуненої середовищем ОДВУ пропозиції за всяку ціну включити представникків усіх Українських Церков до органів УККА, так само майже всі, крім становища п. А. Батюка, стоять на позиції, щоб забезпечити за братськими Союзами тільки по ОДНОМУ репрезентантові в Екзекутиві УККА. До речі, всі потенційні внескодавці говорять про потребу зменшити числово склад Екзекутиви, але й одночасно висувають свої додаткові, нові сили, що їх вони пропонують включити в Екзекутиву. І так виходять розбіжності у їх власних поглядах, немов би вони намагалися лише позбутися теперішніх членів Екзекутиви, хоч і делеґували їх туди членські організації.

Ці потенційні пропозиції виразно йдуть у розріз із тим, що майже всі їхні внескодавці публично наголошують: консолідацією! Факт є фатом, що є стільки-то й стільки чолових активних організацій, а є тільки обмежене число місць в Екзекутиві УККА! Що робити тоді? Що робити, якщо піти на зменшене число членів Екзекутиви? Хто тоді буде невдоволений і ще додатково «здеконсолідується»? В чийому було б це інтересі? Хіба в інтересі явних противників УККА, як єдиної централі всього організованого українського життя в Америці! Чи не найкраще в існуючій ситуації «стримати віжки» й не надто розганятися із драстичними змінами?

Статутова Комісія УККА, а в тому й провідні члени ОДВУ, мусять глибоко застановитися над тим, що на найбільшу користь для організованої української громади та її розвитку!

Друга справа, навколо якої ведуться жваві дискусії, це справа головства УККА. Правда, проф. д-р Лев Добрянський є вже на пості голови УККА понад двадцять років. Говорять про те, що треба зміни. Добре, але якої? Цього дотепер ніхто ще не сказав. Для нас повинно бути найважливішою справою не те, як довго дана особа займає певний пост, але в першу чергу, як вона виконує взяті на себе обов'язки?! Добре чи зле? Якщо добре, треба дати їй признання за це! Якщо зле, треба конструктивно скритикувати, тобто вказати як зробити це краще, а також ХТО може все це краще зробити! Але треба до цієї справи підходити з почуттям повної відповідальности за добро УККА, як цілости, а не з точки погляду тільки і тільки партикулярного інтересу.

І тому, щонайменше авторові цієї дискусійної статті не імпонує боротьба проти Лева Добрянського тільки тому, що він на пості голови УККА засидівся задовго. Дайте більш кваліфікованого кандидата! Здається нам, що дехто з нас починає легковажити деякими справами, за які доводилося довго змагатися, зокрема якщо ідеться про наші позиції у Вашинґтоні! Не починаймо трактувати певних справ за самозрозумілі, бо потерпимо на ту саму хворобу, на яку хворіють деякі американці, які все своє життя жили в матеріяльному добробуті й обставинах повних людських, громадських і політичних свобід. В наслідку цього вони навіть не можуть уявити собі тоталітарної диктатури й заганяються «під дурного хату».

«Тотальне усунення естаблішменту» з органів УККА або змаг за цілковите «відмолодження органів УККА» — це фрази, які повинні насторожувати кожного з нас! Це такий самий екстримізм, проти якого ми все боролися в минулому й далі будемо боротися. Ми повинні керуватися тим, ХТО з наших громадських діячів найкраще може виконати потрібну роботу! Все інше — це справи другорядні, а часом висувані вони тільки на те, щоб знайти спільників для «спечення власної печені». Тому в нас повинен заважити тільки і тільки інтерес самого УККА. як централі всього зорганізованого українського громадянства Америки.

Треба добре подумати: ХТО КРАЩИЙ? Чим дав він на це доказ у минулому? Які його засадничі позиції в змаганні за визволення України? Чим і в який спосіб може він краще виконати ухвали Конґресу УККА та чим дав він доказ на те, що в кожночасній ситуації виявив він досить ініціятиви в займанні правильного становища? Будьмо практичними ідеалістами! Не

даваймо себе втягати на манівці самого неґативізму!

Тому-то на черговий Конґрес Українців Америки повинні всі ми приготовитися і прибути, щоб розважно діяти на ньому по лінії найкращих інтересів Української Справи. Не піддаваймося під впливи самих гасел, що їх дехто з розмислом кидає в українську громаду з метою «спекти власну печеню». Тому представники ЦУ ОДВУ і БО повинні докладно з'ясувати внутрі свої позиції та підготовитися до активної участи в Конґресі, на якому вони повинні мати власну думку й діяти в найкращому інтересі всієї української громади.

⁂

Закінчуючи це своє слово в дискусії відносно справ, які у всіх нас на серці, не можна поминути й того, що наше середовище готується до чергового З'їзду ОДВУ, який заповіджено на 16-17 вересня 1972 р. в Чікаґо. До того З'їзду повинні ми підготовитися в дусі єдности позицій, що визначили їх Основоположники й зафіксовані вони в статуті ОДВУ. Очевидно, що не можемо прийти без застанови над майбутнім ОДВУ, ані без застанови над порушеними вище засадничими справами, які турбують українських патріотів, де б вони не були.

Знову ж, девізою для кожного з нас повинно бути: чим я можу найкраще причинитися до найбільшої успішности в діяльності ОДВУ. Вже тепер повинні ми застановитися над активізацією наших Відділів, над активною участю членства ОДВУ у всіх важливіших корисних для української справи акціях в рямцях громадських організацій! Зокрема ж повинен кожний з нас затановитися над тим, яку корисну пораду можна подати ЦУ ОДВУ до реалізації чи Підготовчому Комітетові З'їзду для кращого успіху.

Так як у самому ОДВУ повинні ми думати катеґоріями позитивного вкладу в діяльність, так і кожний з нас повинен давати свій конструктивний вклад у діяльність тих громадських, політичних, церковних чи культурних організацій, в яких ми, як громадяни, є активними членами.

Так повинні підходити ми й до справ УККА, ДЦ УНРади, а то й СКВУ, президентом якого є мґр. Антін Мельник, ідеологічно споріднений з нами.

Степан Куропась

ЧИ НОВА ЗМІНА ВІХ?

За студентських часів у Празі в 20-тих роках, ішла боротьба в студентській громаді під гаслом: Вертати на Україну чи ні? Іти працювати для свого народу, без огляду на режим там і нашу прогру, чи гніватися на УССР? Перша група чисельно слабша, але сильна важливими особистостями голосила: Їдемо в Україну. Поїхали: Грушевський, Винниченко, Рудницький, десятки старшин з табору в Дойч-Ґаблю, десятки інженерів, лікарів. Це з Чехословаччини! Зі Львова проф. Крушельницький з родиною поїхав в УССР до праці і по смерть. Та сама доля стрінула і інших зміновіховців — одні пропали явно-славно, а другі пропали без сліду.

Друга група виступила голосно проти «змєновєховців» як їх по-московськи називали. Та група твердила, що Совєти не видержать, режим впаде і нам треба вчитися, бо Україна буде звільнена самим народом від московського караулу, і ми вернемо на самостійну і соборну! Такі політики як Микита Шаповал і Никифор Григоріїв (помер в Америці) будували т. зв. Ліґу Востока Европи в союзі з москалем Черновим. Та Ліґа мала повалити режим СССР силою духа, а не зброї.

Програли обі групи. Большевики розбили українську громаду. Заманили її провід до повороту та «огнем і мечем» зліквідували зміновіховців. Кого не вбили наганом в потилицю, того знищила в таборах смерти червінка, голод, праця, а навіть зубна хороба — цинга. Писав славний сотник і командир гуцульського куреня в Дойч-Ґаблю — Федик: Вилітають мої зуби, немає чим їсти, посилайте харчів для скріплення ясен, бо цинга нас добє всіх. Такий був стан! Друга група теж програла! Совєтський режим не впав, хоч був близько до того стану, але врятували його ЗСА. 20 тисяч «джіпів», мільйони скринь консерв, амуніції тощо, допомогли московській, розбитій німцями, армії і фльоті стати на ноги. Американці «позволили»

москалям першими увійти в Берлін і сьогодні маємо дві Німеччини, а ЗСА мають журбу з коридором до Берліну. Аліянти не позволили ген. Патону взяти Прагу і йти дальше на схід і воліли щоби Прагу «освободив» командир т. зв. 2-ої української армії маршал Конєв.

В часі зміновіховства виростала несміло, але певно нова, молода сила в народі — як на рідних землях так і на еміґрації. Наша сила в нас самих! Світ належить до сильних — голосила та нова націоналістична сила. Вона росла як гриби по дощі, в могутню самостійницьку силу, яка під час 2-ої світової війни себе виявила і яка «огнем і мечем» хотіла звільнити Україну та згідно з Великим Заповітом — встати, кайдани порвати і вражою, злою кров'ю волю окропити. І лише великий нерозум ЗСА і дитинство аліянтів не допустили до того. Вони воліли мати «Велику Росію».

У відповідь і вдячність за поміч, за зброю і харчі — дістала Америка Корею і Вєтнам. 60 тисяч вбитих американців у Вєтнамі і більйони американських податків впало в обороні демократі. Аліянти не хтіли помогти українській армії як вона здержувала московську навалу у 20-тих роках! Продайте нам бодай йодини і бандажів — просили наші люди і їх просьба була голосом вопіющого. Дістали научку і тут, мусять вдержувати військові залоги в Німеччині, бо совєтський союзник зрадливий, говорить одно, а робить друге!

Що ж робить т. зв. українська громада у Вільному Світі? Совєтський режим не впав, українці там гинуть, але не піддаються! Не можна було зброєю зломити ворога, треба вогненного слова, треба щоби там виростали нові Шевченки і Франки.

На жаль націоналістичний фронт підчас 2-ої Світової війни заломився. І то заломився без поважних причин. Всі націоналістичні напрямки, це патріоти і в кожному народі, а навіть організації, немає єдности думок, є автономія відмінних поглядів на різні справи. Найбільше правильний шлях вибрала матірна ОУН, а в Америці і Канаді ОДВУ і УНО. Зустрічатися — твердили вони. Не можна махнути рукою на Україну, на народ. Не можна відректися їх, бо мовляв, всі вони комуністи і грязь Москви. Ще так зле не є. Треба стрічати українські ансамблі артистів, письменників. Ми загартовані, зрілі люди. Комуністична доктрина нас не вчіпиться, ми є імунні на нове «зміновеховство». Сира з уст не випустимо на благання і залицяння Ликита Микити. Треба нам відвідувати Україну, треба бачити що там робиться, народ так скоро не вмирає, Україна ще не вмерла і не вмре. Інша група, бандерівці, були проти стріч, проти відвідин України, проти харчових і інших посилок. Нападали на нас, мовляв, ми будуємо «мости до Москви». Україна це большевики. бандерівці не бачили там тоді Мороза, Чорновола, Симоненка і інших. Було гріхом перед бандерівцями іти на імпрези ансамблів з України. Вони стояли з летючками і олівцем та реєстрували «ворогів», бо — мовляв — порушується народний фронт, якого — на жаль — і так не було. Я не пишу цього «во гніві», але так було.

На щастя бандерівці побачили свою помилку. Їхня молодь організує демонстрації в обороні Мороза і інших нескорених. В їх честь бандерівський провід пише довгі звернення до громадянства, їхня молодь пише запорозькі «листи до султана». Значить вони «зміновехнулись» не на злий, але добрий шлях. Зміняти віхи і погляди не все є гріхом, коли зміна є на краще. Трета група націоналістів т. зв. двійкарі — це також добрі люди. Це люди пера, думок, праці і патріотизму. Непотрібно вкладати їм в уста слів, яких вони ніколи не висловлювали. Їх новедінка в УНРаді не є аж такою страшною, щоби їх треба було викидати. Їх там треба. В УНРаді повинна і має бути опозиція. Ніхто не вірить, що двійкарі хотіли розгромити УНРаду. бо вони не такі аж сильні. Вони хотіли зреорганізувати її, надати її нового життя. Фатальною помилкою УККА є його хожденіє по мумукам і поміж дощ.

Як могли «батьки народу» говорити два дні про те, чи дати през. Ніксонові «ОК» їхати в Москву? У висліді, Ніксон такої апробати від УККА не одержав. Він її не потребує, але Білий Дім вже виявив, що американські українці є проти політики през. Ніксона. Потім дивуємося, що Білий Дім, все одно — демократичний чи республіканський — не приймає участи у наших всенаціональних імпрезах як це було при відкриттю пам'ятника Шевченка у Вашінґтоні.

Розумніше зробили литовці, які приготовили відповідний меморандум відносно Кудірки і народовбивства литовців. Чи не міг цього зробити і УККА, який твердить, що нас в Америці є два мільйони?

Врешті, яку величезну роботу проробив і ще

робить малий гурт людей навколо видавництва «Смолоскип» у Балтімор. Де ті люди, типу ред О. Зінкевича, мають стільки енергії і часу — треба дивуватися. Видання т. зв. захалявної літератури, що нас інформує як думає комуністична Україна і що вона робить, щоби зберегти українську мову і духа — це велика робота, яку треба не лише належно оцінити, але й розкупити видання «Смолоскипа».

У роковини вмаршу українських об'єднаних армій до Києва, треба вірити, що ще один такий марш буде, але щоби він був успішним — діяльність наша в діяспорі мусить такий марш не так зброї, як духа підготовляти. Треба стати в обороні тих, що там — на рідних землях — такий марш приготовляють.

Д-р Юліян Вассиян

РЕЛЯТИВІЗМ

Релятивізм дає свідоцтво вищости абсолюту, бо є мимовільним вислідом прямування до нього. Релятивність речей є формальним первнем структури дійсности. Дійсність є так невичерпна, що звідки б до неї підійти, вона покаже інше обличчя і за кожним можна ще йти в нескінченість. Вона випливає з основного стану взаємности, в якому переживаємо процес досвіду. Первозразок її маємо в суб'єктивному моменті свідомости чогось предметного. Суб'єкт врізується в незнане, в якийсь необмежений простір і завойовує його пізнанням. Та ніколи він не може замкнути терену своєї мандрівки в скінчену царину, раз на все пізнану. В тому напрямі духового руху ніколи не забракне дороги в «ще незначе, невидане». Можливість безмежного наводить думку на ідею абсолюту, супроти якого суб'єкт займає постійно становище і тим самим вступає з ним в одностороннє відношення означене тільки самим почуттям занурення в космічне безмежжя. Властивий релятивізм заходить між становищами суб'єкту, які він сукцесивно займає і в згаданому безмежжі залишає. Все означене в зовнішньому досвіді належить (входить) у взаємність, яка внагляднюється завдяки індивідуальній формі речей.

Абсолют це ідея, бо все інше — релятивне. Кожна реальність — ідеальна чи матеріяльна — є означена, і саме через свою означеність стається реальна. Навпаки, абсолют це щось, що не може бути значене. Абсолютність не є позитивним присудком, в такому випадку абсолютне діставало б своє означення. Про абсолютне знаємо тільки неґативно, що це в ніякий спосіб непонятне, всяку пізнавчу активність духа нейтралізуюче і перевищаюче буття. Цю його істоту висловлює ідея абсолютности, що позитивно не означає нічого окресленого, бо твердження про брак окреслення є тільки неґативним окресленням; воно каже, що окресленого нічого нема.

На ідеї абсолютного зупняється духова активність і щоб далі продовжуватись, мусить завертатися назад. Думати абсолютне означенням не тільки є протирічним логічно, але взагалі неможливе психологічно. Щоб не було подумане, силою свойого психологічного факту стає тільки моментом суб'єктивного процесу внутрішнього життя та силою свого логічного значення окреслює щось істотне. Поза цю одночасну дволичність не може суб'єкт вийти, бо мусів би перестати бути живим джерелом, засадою духового руху. Отже засадничо не можна подумати чогось, що одночасно, не дивлячись на свою означеність думкою, було б невідоме й неозначене. Зупин думання — логічно беручи — каже, що неможливо подумати об'єкту інакше як через його означення. Коли чинність духа поступає, значить, що відбувається процес логічної детермінації, коли жнаступає її зупин — маємо перед собою випадок дотику духа до абсолютного, т. зн. вичерпання свойого мистецтва означування.

Логічний бік питання не вистачає, щоб оборонити тезу непізнавальности абсолютного. Власне остання спонука — «непізнавальности» абсолютного — логічно є безглуздям, протиріччям. Поняття «непізнавальности» передумовляє буття абсолюту, отже перестає бути «непізнавальним». Чисто логічний хід доказу мусить кінчитися катастрофою: ствердженням абсолюту через його непізнавальність. На ділі справа вияснюється тільки онтологічним способом. Наша інтуїція підхоплює, що людський дух вдирається в гущавину буття і ніколи не в силі вийти з неї та обняти її як цілість. Навпа-

ки, при найвеличніших маніфестаціях своєї завойовної сили пізнання, він однаково відчуває свою зануреність, серед безмежжя. Отже, з почуття нескінчености виникає ідея абсолютного, що нічого не говорить про сам абсолют, тільки знаменує, що дух постійно стоїть перед непроглядним. Інакша розв'язка цього питання — неможлива.

Роман Шраменко

В СВІТІ ІНДУСТРІЇ

В американській індустрії ключеві позиції в продукції займали і займають два головні чинники: 1. матеріял з якого продукується бажаний продукт і 2) машина, що продукує цей продукт.

Перший чинник, матеріял, дальше залишаєтся головним і першим; другий, машина, перейшла останньо ґрунтовну зміну. Її безперебійно уліпшується в галузі автоматизації кермованої компютором, чи іншим електронічним знаряддям. Але ось прийшов третій чинник, що в своїй питомій вазі та змісті є близький висунутися на перше місце, створюючи тим же в американській індустріяльній машині цілком нові, а то майже революційні напрямки.

Тим чинником стала людина. Звичайно, декто скаже, що це нічого нового, бо ж людина все була в колі цього заінтересовання і сповняла там свою ролю. Це з одної сторони так, а з другої зовсім не так.

Американська індустрія, як і все інше, включно із церквою, школою, спортовою площею, чи навіть мешканевим бльоком, або іншим життявим щоденним виявом, були організовані, практиковані та дуже пильно бережені особами, чи малими групами людей, яких в'язали спільні вузли гроша, національного й соціяльного походження, релігії, а тоді способу життя та всіх випливаючих з цього вимог та заінтересовань.

Безсумнівно, що головну ролю відіграли тут англо-сакси, а за ними, вже пізніше й другі, т. зв. «заавансовані в світі цивілізації», які прибували до Америки не як звичайні робітники, а як винахідники, пляновики, фахівці прерізних ділянок многогранного життя.

Сильний наголос на індивідуалізм особи, чи вужчої групи, стали «святая-святих», який цілком оправдано ціхував перших поселенців-піонерів, які здобували по-геройськи дикі степи й прерії Заходу Америки. Одаче цей початковий, а в дальшому устабілізований індивідуалізм, помало, але певно і послідовно, почав входити в колізію з так зв. «масою», народом, що становить в перекрою загального американського суспільства %80.

Хоч як імпонуючо звучить індивідуалізм, свобода у всіх виявах поодинокої людини, чи вибраної групи, але як же противно і майже застрашуючо говорить суспільний максималізм, протиставляючи власникам індустріяльних концернів, мультимільйонових маєтків, замкнених від світа в клюбах, тощо — свої мізерні прибутки, опущені ґетта, заничищені парки, ріки, ліси й поля, а тоді школу, ,яка без фінансових засобів починає корчитися й тратити конечний рівень. В парті з тим високий податок, заничищені вулиці, зріст кримінальних злочинів, і... апатія молодої, розгубленої на роздоріжжі доростаючої людини.

Хтось скаже, а навіть і деякі, зокрема наші деякі всезнайки так і кажуть, що все «роблять комуністи». Щоб перестати бути смішним і при найменше бути близьким до фактичного стану, що його нині переживає американське суспільство, а американська індустріяльна машина зокрема, ми щиро радимо всім ближче й уважніше підходити до цього питання.

Американський індустріяльний продуцент, цілком добре сьогодня усвідомлений, що дотеперішний спосіб продукції дальше не піде. Одначе, цілком суб'єктивно він не спішиться в наладнанні відсталого третього чинника і його заставляє робити це уряд, юнія та вимога життєвих конечностей, включно із якістю та скількістю випродукованих одиниць. Цей третій чинник, людина — робітник, чи радше працівник, байдуже на «білий» чи «синій» ковнірець, — з кожним днем міцніє, потужніє і невідкличнo займає позиції, яких вже нікому не обійти, не змінити, чи заступити кращим контрактом.

Людина, яка зайняла чолове місце в індустріяльному світі, сьогодня не б'ється за гроші, бо їх вона давно вже дістала, як і постепенно діс-

тає дальше. Ця людина-працівник, б'ється і сильно наступає на позиції визнання її як чинника головного, найголовнішого, незаступимого, якому прислуговується право пошани, місця в керівництві, плянуванні, розбудові, а тоді в забезпеченні її та родини в медичнім, життєвім, пенсійнім, освітнім, розваговім та інших аспектах, які є занедбані, або сяк-так латані, що створює труднощі для уряду, зокрема для так зв. «Велфер депт.».

Найголовніше, це ніхто інший, як ця людина-працівник, заставила американську індустрію приглянутися ближче засміченим індустріяльно-життєвим кварталам, занечищеним рікам, озерам, паркам, а тоді всім тим клубам диму, ґазу, випарів та осадів, що їх щоденно і безперебійно вдихає американська людина, яка не є спроможна втекти у відлюднені і кращі частини країни, або перебувати три чверті року в Швайцарії, Джамайці, чи навіть Канаді. І це стало новою філософією. Оформилося в нові вимоги, нові закони, нове здійснювання, яке частинно вже є доконаним фактом, частинно здійснюється, а велика і основна частина ще є до зроблення.

Не може довше меншість жити коштом більшости, залишаючи цю більшість на поталу консеквенціям, які створилися за двісті років американської історії. Народ мусить бути один: багатий, чи бідний. Він мусить спільно ділити все, що красне й погане, а тому що красного так багато і так плідно воно довкруги, то це означає, що американське суспільство стоїть перед новим і великим позитивним шляхом, якому на ім'я добробут в повнім розумінні цього слова.

Продукція, яка знала лише одне: Пприхід, прийняла ще одне вірую, а це соціяльно-екологічну нормалізацію, як засіб дальшого існування та розвитку.

Але працівник, байдуже робітник, чи т. зв «білий ковнірець», не може й думати про покращання, якщо він сам не розпічне зміни в собі самого.

У всіх життєвих ділянках є закон, що всяка реакція є зумовлена певною акцією. Це знане і прийняте, але ревночасно людина привикла кермуватися суб'єктивними міркуваннями, які з бігом часу промінюють в практичне життя. Так дослівно у всіх ділянках, а може якнайяскравіше воно проявляється в індустрії.

При тім всім, людина дуже необ'єктивно розцінює всякі ситуації, в більшості вважаючи, що її всі хочуть зробити кривду, або таку все роблять. Тому за роки праці виробляється майже несвідомий середник, як немов реакція, що боронити треба себе приблизно такими методами: недовіря до керуючого, створювання непродуктивного часу, вічні нарікання, несубординація, непристосування та скрайня опозиція до змін в методиці, техніці, а вже зокрема в зміні нового устаткування. Працівник байдуже якої кляси, вимагає ряду нових і не все дешевих змін та уліпшень. Їх він одержує! Їх він одержить! Але якщо він, цей працівник не схоче, або спротивиться новим реформам, або навіть буде їх хоч частинно саботувати, він підмінує тимже свій варстат, чи бюрко праці, зруйнує всі ці можливості, що перед ним, і стане перед хаосом, що його вже звичайними реформами не вдасться направити.

Тому всім тим, що працюють, всім тим, що створюють варстати праці, кермують ними, чи є їх посередніми, або безпосередніми власниками, є над чим сьогодні застановитися, ґрунтовно проаналізувати стан і взятися СПІЛЬНО до реалізації нових і кращих передумов, які дадуть бажані всім сторонам висліди. Фабрика чи інше підприємство, не може довше бути думане, як місце, де треба перебувати 7 чи 8 годин, якнайменше зробити, а якнайбільше заробити. З другої сторони, фабрикант чи інший працедавець, не сміє плянувати свойого доходу в сенсі абсурдальної калькуляції, бо вже нині з тим він далеко не зайде. Значить шукання й реалізація спільного, точно означеного і чесно здійснюваного всіма заінтересованими сторонами, є моттом фактичного стану.

Тому треба пам'ятати:

1) Підприємство, більше чи менше, є організацією затруднених людей, включно із власником. Затруднені вкладають працю, а власник капітал, керівництво, відповідальність. Всі себе спільно доповнюють, не вживаючи тут ніякого «шахер-махер», а сповняють чесно і щиро наложені і прийняті обов'язки.

2) Мета підприємства, байдуже якого, є для певних визначених цілей, головно приходу. Це першусього є для цього, чи тих, які зорганізували підприємство, а в другу чергу для тих, які в цім підприємстві вкладають щоденну працю. Бо кожна платня, яку затруднений одержує є частиною з приходу підприємства, яка знову ж в підприємстві зазначується під рубрикою розходу, але в працюючого це є чистий прихід. Іншими словами, капітал і праця, якщо відпо-

відно уложені, чесно проваджені і ділені, можуть і приносять бажаний овоч обом заінтересованим сторонам.

3) Беручи до уваги демократичний статус американського способу життя, закони і нормалізацію відносин поміж працюючим, підприємством, юнією і увядом треба вміти вкластися у всі ці вимоги, щоб зуміти творити скоординований і відповідальний спосіб, де всі могли б осягнути своє і бути задоволеними. А тоді треба шукати шляхів, можливостей і все нових метод для витримання тиску в безпардонній конкуренції вашого сусіда, чи навіть закордонного продуцента.

4) Фабрикант чи інший, зумів на сьогодні привести в своє місце новий виряд, що має служити двом основним принципам: збільшити прихід і запобігти екологічним та безпеченевим вимогам. Що в цій галузі зробив працівник?

Чи він пішов добровільно на доповняючі курси, щоб познайомитися і пізнати основу компютора, електронічного приладдя, прецизного мірника, чи скомплікованих обчислень та уліпшень в галузі технології, контролі, організації, або скажімо і надходячого та конечного застосування атомової енергії, або лейзор променів. Замало вимагати, треба щось і від себе додати, щоб спільне стало спільним, позитивним і видайним.

5) Підприємець, чи керівна екзекутива, включно із відповідальними за департаменти, окрім затруднення і механічної кожнотижневої платні робітникові, чи дали вони йому ще якусь заохоту в них працювати і це працювати добре? Чи зуміли вони його пізнати цього робітника, вчутися в його спосіб думання, його життєву філософію, його не лише фізичний але й психологічний стан? Чи навчили, передали, засвоїли та ввели в практику «мотівейшен» існування під приємства, рух його, спосіб і потребу продукції, якість та скількість продукції, кооперації, компетиції тощо? Замало бо казати що це гей би й самозрозуміле, але все це потребує свойого оточнення, напрямку і розважливої раціональної методики.

6) Складність і комплікація американського суспільства полягає в слабій поміж собою комунікації. Це звичайно має свої поважні причини, бо здається ніде в світі немає країни, де збилися б в одну гущу різні національності, раси, релігії і все що тільки хочете. З одної сторони це трудність, а навіть як дехто каже, — біда, а з другої, це колосальний і дуже потужний життєвий експеримент, де люди добровільно зійшлися з різних кінців світа, щоб створити кращі передумови для свойого життя. І байдуже як хто до цього питання підходить, він мусить дещо «пожертвувати» від себе, якщо дійсно хоче бути чесним супроти направду вільної та многонадійної під кожним оглядом, американської держави. Дуже красно все, що маємо тут свої. Дуже красно, що мають своє й інші. Але вже зовсім не красно, якщо ми, чи всі ці інші, не знаходять десь спільного, єдиного і об'єднуючого. І так довго, як подібність справ буде йти вертним шляхом, так довго ми не будемо себе розуміти переобуваючи і працюючи разом кожного дня. Комунікація, на жаль, не є належно розпрацьована. А зокрема в індустрії.

Нові ідеї індустріяльного ... ання, нові горизонти в напрямку великих можливостей є обіцюючі, приманюючі та повні казкових можливостей, але людина мусить змінити свою життєву філософію, замінити безконтрольну емоцію раціональним думанням, замінити негативний підхід позитивним, будуючим та об'єднуючим. І це відноситься до всіх.

Іван Стебельський

ЗАМІСТЬ КВІТІВ

Був це пам'ятний 1938 рік, який дав початок великим історичним змінам і подіям, що сколихнули до глибини задоволено дрімуче плесо поверсайської Европи та викликали бурхливі настрої затривоження і непевности з одної сторони, а з другої, великі надії та сподівання особливо у тих всіх, які були до глибини серця незадоволені існуючим станом.

Ці події відбилися широким відгомоном особливо на землях Західної України, без вийнятку чи це був Львів, Перемишль, Тернопіль, Рівне чи Дрогобич і Борислав. Нові надії, нові перспективи були думками усіх. Ними було сповнене повітря, насичені широкі простори й гори, ними наші люди жили і дихали по всіх наших селах і містах.

Всупереч посиленому теророві панської, демократичної Польщі; всупереч новому наступо-

ві на наші центральні виховні, молодечі, культурні та господарські установи на всіх теренах Галицько-Волинської Землі, — широкі маси нашого селянства, робітництва та інтелігенції випростовували зігнуті хребти, сміливіше гляділи вперед, бо відчували, що недовго бути тому, що є сьогодні.

Приходить щось нове, може велике й може жорстоке, але ідуть зміни, які гураганом пройдуть по наших землях та по всій Европі. Напевно поламають існуючі кордони, розітруть і рознесуть такі для нас надокучливі і понижуючі життєві обставини. Бо здається, що в тому часі ми нічого не прагнули так гостро, так усією душею болюче як великих змін, великого зрушення, великого перелому цілого нашого життя. Мали ми уже по-горло польської зневаги, пониження нас як національної спільноти та брутальної несправедливости.

Тому то коли 1938 рік приніс перші громи, перші блискавки надвигаючої колосальної бурі, уся наша спільнота на захід від Збруча захиталася, сколихнулася. Особливо, коли в Карпатській Україні майже нами забутій Срібній Землі, блиснула заграва та породила іскру, яка опісля розгорілася у великий вогонь наших відвічних мрій і сподівань, — народ відчув, що мабуть кінчається один поганий період історії, а надходить новий, хто зна чи кращий, але напевно інший. Тому події в Карпатській Україні та Чехословаччині взагалі, стали центральним пунктом усіх розмов, усіх зацікавлень.

Вони розбуджували наші найбільш задушевні та рожеві мрії і надії, особливо тоді, коли польська преса вже від самого початку подій, піднесла величезний галас, домагаючись явно і славно, задавити і знищити в самому зародку можливість відродження нашого вільного і самостійного життя на маленькій території українського Закарпаття.

Від самого початку зударилися три стихії, три противні сили: польська і мадярська, бажаючи наживатися, панувати і багатіти чужим добром і коштом, — та українська, яка усією силою своєї душі прагнула волі, ласкавого сонця свободи та шматка своєї рідної землі від нікого незалежної.

Заняття Австрії залізними когортами гітлерівської Німеччини дня 11-12 березня 1938 року та частинна мобілізація Чехословаччини і Югославії — започаткували цей новий період змін та необчислимих наслідків так для нас як і для цілої Европи. Оце вперше весь світ прекрасно побачив зорганізовану, по зуби модерно узброєну нову німецьку воєнну машину.

Кожному думаючому стало ясно, що на Австрії не закінчиться, бо це тільки перший етап і по короткій передишці на чергу прийде Чехословаччина, яка має чисельну німецьку меншину та великі проблеми зі словаками і закарпатськими українцями. Було також очевидним, що моцарствова Польща, якщо не змінить своєї задиркуватої політики, скорше чи пізніше опиниться під могутніми вальцями гітлерівської воєнної машини.

Зараз після окупації Австрії, зачалися міжнародні ходи та позакулісові інтриги, які насторожили і поставили на ноги увесь світ. Центром уваги стала очевидно Німеччина, а особливо Гітлер про якого дальші наміри і пляни тільки дехто тоді догадувався. Сьогодня на підставі документів ми знаємо, що вже 11 квітня 1938 року Мадярщина заоферувала Гітлерові плян для спільної інвазії Чехословаччини, що його Гітлер відкинув, а натомість сам назначив день першого жовтня як день для цієї цілі.

Для нас учасників тих подій були особливо цікавими події на Карпатській Україні, про які широко інформувала уся наша тодішня преса.

І так ми довідалися, що дня 29 травня 1938 року перша українсько-руська Національна Рада в Ужгороді, столиці Закарпаття, видала резолюцію-комунікат у якій з огляду на повагу міжнародної ситуації заявляє свою піддержку єдности Карпатської України з Чехословацькою державою. Рівночасно домагається повної автономії, гарантованої мировим актом у Ст. Жермен від дня 10 вересня 1919 року. В тій цілі Рада домагається розписання загальних виборів на Закарпаттю і усталення автономного уряду.

Ці відомості зі Срібної Землі наявно доказували, що по-перше — наші брати організуються і ставлять домагання; а по-друге — що з огляду на нез'ясовані пляни Гітлера, можна рахуватися з дуже корисним для нас розвитком подій відносно Закарпаття.

Ось така була загальна політична ситуація та настрої нашого середовища, коли при кінці червня цього року я, як студент останнього року популярно називаної «Експортівки», дещо фізично виснажений останніми чисельними іспитами, обладований книжками, покидав наш чарівний Львів, вертаючи до рідного, славного своїм нафтовим багатством Борислава та до наших так гарно-кучерявих зелених гір.

Так у Бориславі як також у Дрогобичі та ці-

лому терені я зустрів піднесені настрої, широке зацікавлення подіями по той бік наших Карпат і великі надії на найближче будуче. І хоча ще в тому часі не було фактично жадних даних на великі сподівання, одначе широкі свідомі маси селянства, робітництва та інтелігенції нафтового басейну, одверто говорили про великі можливості Карпатської України стати самостійною державою і Піємонтом нашого національного відродження.

Скоро і приємно, під лагідним карпатським сонцем та серед чудової природи наших гір, проходили мої вакаційні дні під знаменитою опікою моєї вже покійної, дорогої мами. В дружньому і веселому товаристві мойого незабутнього гімназійного друга Нестора Шуля і Миколи Коблика, відбули ми однотижневу прогульку на гору Маківку, щоб там поклонитися тлінним останкам упавшим і там же похованим Українським Січовим Стрільцям, які згинули в 1915 році тримаючи фронт проти наступаючої російської армії.

Коли я вернувся із поїздки ровером з Синевідська Вижнього відвідуючи братів Мициків та Мирослава Тураша в Стрию, і взявся знову гризти книжки зі солідним наміром вертатися після вакацій до Львова та закінчувати мої студії, десь при кінці серпня підійшли до мене з нагоди відбиванкового турніру сокільських гнізд басейну в Мразниці, мої добрі друзі Теодор Лата і Микола Андрушків. У великому секреті та дещо поденервованим тоном заявили, що вони оба і ще кількох інших плянують перехід на Карпатську Україну. Мовляв приходить пора і час і нам стати на поміч братам на Закарпаттю.

Хочуть знати чи я піду з ними. Мене ця заява не дуже заскочила, бо я вже мав відомості, що якась група з Борислава думає це зробити. Я відразу по короткій надумі заявив свою згоду, тільки зажадав призвіща інших учасників.

Показалося, що всі вони мої добрі товаришізнайомі, а саме: Влодко Андрушків, Михайло Андрушків прозваний «Ханцьом» та Роман Татарський з Дрогобича, мій гімназійний товариш.

Коротко після того ми знова зійшлися уже в чвірку та усталили час виходу, приблизнно на кінець вересня або початок жовтня залежно від назріваючих подій по другій стороні Карпат.

Ми вже знали з нашої преси, що 4 вересня делегація першої українсько-руської Національної Ради побувала в Празі домагаючись знова від чехословацького уряду негайного впровадження автономії. Також поляки піднесли великий вереск за зворотом Тешина і зачали побренькувати шабелькою. Німеччина настирливо домагається звороту Судетів. Добре пахло війною.

Виходило, що треба дещо зачекати аж до певної міри виясниться ситуація з долею Чехословаччини. Тимчасом ми повинні придбати зброю, добрі черевики, гроші, мапи і гірського провідника. Очевидно що ніхто не сміє нічого знати, бо місцева польська поліція і так за нами усіми пильно слідкує та наглядає. Усіх нас вони добре знають.

З огляду на нову ситуацію я закинув мої книжки і рішився відвідати вже в останнє мою старшу сестру Стефу, замужню за нафтовим робітником, які в тому часі жили в селі Чорна турчанського повіту, де польська державна фірма «Польмін», вертіла нові шиби шукаючи за ропою.

Мав я нелегку проблему з моїми родичами і молодшим братом Мироном, щоб їх переконати і до певної міри дістати їхню згоду на задуману ескападу. Але все пішло гладко і я ровером при чудовій осінній погоді вибрався у відвідини до сестри.

У Чорній та селі Михнівці я мав змогу запізнатися з тоді ще початкуючим молодим письменником Іваном Смолієм та активним організатором цілого району Омеляном Дециком. Згадую про тих моїх друзів на тому місці, бо в пізніших часах, уже в воєнній хуртовині, наші долі часто-густо то сходилися то розходилися.

Попрощавшися зі сестрою Стефою, якої я вже ніколи не побачив, бо загинула мабуть через мене з большевицьких рук у червні 1941 року, в поворотній дорозі вступив я до родини Лазірків у Старій Солі, місця мойого народження, щоб тут також в останнє попрощатися з Ольгою Лазірко, товаришкою моїх дитячих літ.

Так у часі моєї прогульки як і після повороту до Борислава, справа Карпатської України була на устах усіх, старих і молодих селян і робітників та інтелегентів, бо це вже був час мюнхенської конференції і загальної мобілізації в Чехах. Поставало питання, чи Чехи будуть боронити інтегральности держави, чи як на «Швейків »пристало, віддадуть Гітлерові Судети без одного вистрілу.

Дня 29-30 вересня закінчується конференція у Мюнхені. Наступного дня німецька армія без

бою займає Судети, а поляки окупують Тешин. Зі залишених решток чехословацької республіки постає федеративна держава зложена із автономних республік чехів, словаків і українців-русинів.

Границі нової федеративної республіки згідно із мюнхенським договором гарантується панами: Чемберленом, Далядіє, Гітлером і Мусоліні. Наша уся преса гуде, радіє увесь наш загал нафтового басейну прекрасними і дуже корисними вістками та щасливим розвитком подій.

В обличчі тих заіснованих фактів, наша чвірка, а саме: я, Микола Андрушків, Володимир Андрушків і Теодор Лата, назначує день 4 жовтня як дату нашого відходу. Стріча нас усіх о год. 2 пополудні на кінці Мразниці у лісі, що при гірській стежці, яка провадить на східницькі верхи. Обов'язково заховати усі приписи конспірації, особливо прощаючись з родичами та своїми дівчатами. Виходити одинцем, щоб не викликати жадного підозріння.

При тій нагоді я хочу підчеркнути, що я сильно противився участі у нашій групі Михайла Андрушка «Ханця». Це був фізично прекрасно збудований, вродливий, млоденький, бо заледви 18 літ, велікан — одинак, дуже активний і свідомий член «Сокола» в Мразниці. З огляду на стареньких роодичів, які залишалися самітними, я старався переконати трьох інших «заговірників», щоб його не брати. На случай якогось фатального випадку тюрми чи смерти, його родичі будуть нас винувати ціле своє життя. На превеликий жаль так і воно сталося, як я тоді передбачував, про що буде мова дальше.

Хочу також дещо більше для самої історії нашого Борислава-Мразниці розказати про інших загинутих учасників нашої до певної міри трагічно-романтичної виправи, помагати нашим закарпатським братам класти підвалини нашого українського, вільного життя. Хоча стільки літ проминуло від того часу, та стільки змін і переживань пройшло за тих 34 роки, постаті тих чотирьох, що віддали своє молоде і буйне життя за українську ідею, будуть вічно стояти мені перед очима. Своєю безстрашною поставою в обличчі небезпеки і ворога та своєю геройською смертю, вони засвідчили готовість синів бориславського басейну йти навіть на безвиглядний бій, за усім нам дорогу справу, справу української, вільної, самостійної держави.

Як колись бачу перед собою, все бадьорого, усміхненого та життєрадісного Дорка Лату, сина бориславського нафтового робітника. Мій спортовий друг і приятель, учасник спільних, чисельних лещетарських і літніх прогульок, гесняних сокільських ватр та зустрічей і змагань на спортовому стадіоні. Передовий активіст зі своєю сестрою Лесею нашого організованого життя міста Борислава. Невтомний, завзятий, вічно переслідуваний польською поліцією, товариш і ровесник Стефка Ніклевича, тяжко перебивався через буденні життєві клопоти. Кокоротко перед відходом, йому пощастило. Дістав хоча скромну, але сталу працю у відділі «Промбанку» в Бориславі.

Ось виринає друга, кремезна постать блондина зі синіми очима та широким дзвінким усміхом, постать Миколи Андрушкова, члена патріярхальної, чисельної родини, мразницьких заможніх господарів — Андрушків. Сьогодня і сліду по них не стало. Усі погинули, або доживають віку десь на далекому Сибірі. Сам Микола був улюбленцем родини і мразницької громади. Скінчив українську гімназію «Рідної Школи» в Дрогобичі та підхорунжівку при польській армії. Мав прекрасний баритон, любив театр ну й звичайно наших дівчат. Мріяв стати співаком та грошей на дальші студії не ставало. Провадив працю читальні «Просвіта» і «Сокола» в Мразниці. Належав до передових молодих людей нащого терену. Залишив самітну жінку й маленького синка.

За тими двома бачу ще також кремезну постать з чорними вусиками Влодка Андрушкова, представника іншої також заможної, господарської родини Андрушків. Розумний, відважний та активний, був передовим членом не лише мразницької, але також бориславської української громади.

В назначений день 4 жовтня погода сильно попсувалася. Як сьогодня пам'ятаю сірі навислі хмари, зимний вітер і дрібний, проникливий, осінний дощ. Здавалося, що сама природа нафтового басейну сумує, прощаючи своїх кращих синів у невідому, непевну дорогу.

Зі сльозами в очах попрощав я молодшого брата Мирона, маму і батька. Свого батька я уже більше ніколи не побачив. Загинув з рук большевицьких катів ще весною 1941 року і я до сьогодня маю викиди совісти, що це сталося якраз задля мене.

Разом з гірським провідником кривим Гнатом зі села Туря, котрий прекрасно знав ту частину наших гір, носячи на плечах яйця, масло та інші сільсько-господарські продукти на про-

даж до Борислава цілими роками, ми явилися на означений час на місці збірки. Всі інші вже чекали на нас.

Робимо коротку нараду та перепроваджуємо інвентуру нашої зброї. Маємо два старі револьвери, три мисливські ножі і дообрі палиці. Вибираємо Миколу Андрушкова, з огляду на його вік і військовий вишкіл, нашим провідником. Рішаємо йти верхами до Туря а звідтам вимінаючи Турку на Яблінку Нижну, Вижну. Там мусимо шукати нового провідника, бо кривий Гнат дальше терену не знає.

Постановляємо, що на случай зудару з поліцією чи то з прикордонною сторожею, бємося до останнього. Живими у польські руки не здаємося. Знаємо добре чим це пахне.

Нарешті оглянувши ще раз у долині розположену Мразницю з її прекрасною новою з розмальованими П. Холодним вітражами церквою, репрезентативним народнім домом, та силюети далеких веж нафтових шибів міста Борислава, ми пускаємося по двох, крутою стежкою, що провадить нас прямо на східницькі так добре нам знані верхи.

Вже вечоріло, дощ дещо устав, коли ми вийшли та опинилися на широких верхах Старого Кропивника. Запала темна ніч. Знаходимо копиці свіжого сіна і рішаємо заночувати. Якеж було наше здивування, коли вставши раненько, побачили усі гори й нас самих покритих білим, пухким, першим снігом. Спали так здорово, що навіть не відчули білого покривала.

Вирушаємо у дальшу дорогу і обминаючи села й биті дороги, увесь час верхами, під вечір доходимо до села Туря. На другий день рано виходимо у дальшу мандрівку в напрямі Яблінки Нижної, положеної на полудневий захід від Туря. Мовчки йдемо за Гнатом знаними йому лісами і верхами. Пускається сильний дощ. Переходимо залізничий шлях, що веде до Турки та підходимо до Яблінки Нижної.

Обходимо з далека бідне, розлоге бойківське село вже мокрі до нитки. Прямуємо до Яблінки Вижної, бо там є українська церква і парохія, отже український, галицький заїздний готель. Одначе показалося, що наш провідник самого священика не знає, як також не має жадних інших контактів у селі. Знаємо з попередних досвідів, особливо я сам, бо бував у Турчанщині минулого року відбуваючи прогульку на гору Пікуй, що деякі села дуже під національним оглядом несвідомі і поділені польською владою на шляхту і хлопів. Також стрічав я у тих сторонах ще наших священиків кацапів, завзятих противників усього, що українське та співробітників польської поліції.

Отже робимо на густому дощі коротку нараду. Рішаємо, що я з провідником підемо до парохії і розвідаємо ситуацію. Решта мусить поховатися і чекати безчинно на наш прихід. Не сміють показуватися, щоб заалярмовані селяни, бачучи групу чужих, мокрих людей, не покликали наших приятелів — польських поліцаїв.

Входимо в село і болотнистою дорогою, розганяючи гусей, підходимо до здалека видної парохії. Заходимо, питаємо чи не мають чого доброго продати і хочемо бачити священика. Входить старша людина у священичій рясі і побачивши нас сильно бентежиться. Виходить відразу догадався хто ми є. З'ясовуємо справу відверто і прошу про нічліг та про дальшу поміч у переході кордону. Заспокоюю священика, що ніхто наших друзів у селі не бачив, а ми оба подавали себе стрічним селянам за покупців курей і яєць.

Парох дуже вагається. Виправдує себе поліційни мнаглядом та багатьма донощиками у селі. Він називається Літинський, бувший старшина Галицької Армії і в'язень польських тюрем. Боїться провокації, бо поліція і так глядить за ним увесь час.

Вкінці при помочі молодого ґімназиста зі Львова, сина пароха, що якраз в тому часі на наше щастя, перебував на парохії, удається мені переломати опір священика. Дозволяє нам усім як добре стемніє, зайти не звертаючи уваги до стодоли і там по змозі розміститися і переночувати. Так ми й зробили. Сиділи три дні й ночі серед околотів, сушили вбрання і черевики та чекали нового провідника. Увесь час падав густий, зимний осінний дощ. Свого провідника ми зразу на другий день відіслали назад до Туря ,а опісля до Борислава.

Прямо неописану поміч м иодержали в особі молодого ґімназиста, який щиро і з юнацьким запалом нами заопікувався. Нарешті дощ устав. Також появився очікуваний новий провідник, молодий та проворний бойко. Погодився вести нас негайно серед нічної темряви. Зажадав по п'ять золотих від особи за свій патріотичний вчипок. Мав провадити нас попри Лютовиська і Ступосяни до самого кордону, недалеко села Волосатого. Не було іншого виходу. Ми погодилися, дали йому гроші, подякували щиро за так довгу гостину і темною, мокрою ніччю попрямували за нашим новим провідником. Він

дорогу знав добре. Минули ми Ступосяни, розлоге село над річкою Сяном і почали спинатися без жодних пригод у гору на ступосянські полонини.

Вже було далеко по півночі, коли ми застукали до якоїсь гірської садиби де й переночували. Коли ми рано повставали то показалося, що наш ревний провідник забравши гроші наперід утік, залишаючи нас самих у чужих горах на ласку й неласку нам абсолютно чужих, бідних людей. На наше щастя наші господарі показалися людьми добрими і чесними. Дали нам гарячого молока з вівсяною паланицею, вивели нас на полонину і показали напрям у якому йти навпростець до кордону. Ще сказали, що в селі Волосатому є застава прикордонників і що вони, діставши підмогу, пильно стережуть переходів з огляду на якісь нові події по другій стороні Бескида. Побажали успіхів і відійшли залишаючи нас самих у глибокому майже півметровому снігу, що ним була покрита ціла розлога полонина.

На маргінесі того хитрого провідника, то вже перебуваючи на так званій, першій еміграції у Кракові в 1939 році, я мав змогу довідатися від цего самого відважного ґімназиста, що цей нечесний парубок зробив донос на о. Літинського до польської поліції за уділену нам поміч і переховання. Бідний парох сидів у тюрмі аж до вибуху німецько-польської війни. Добре передчував клопіт.

Вертаючи до нашої прикрої ситуації у глибоких снігах на незнаній полонині у білий день, не знаючи дороги тільки загальний напрям кордону, ми не заломалися духом. Знаючи як легко нас можна викрити далековидом на білому снігу, ми пустилися у дальшу дорогу, ідучи глибокими снігами навпростець до вимріяної країни свободи, надіючись більш на щастя як на розум. Нам пощастило і ми дня 11 жовтня без більших пригод десь біля четвертої години пополудні, перейшли ненависний кордон та повні радости і веселі почали сходити в долину до найближчого села по цей бік наших гір Карпат.

Перейшли ми засніжену полонину і опинилися у шпильковому, а відтак у листястому лісі Стало на багато тепліше, зник білий сніг. Оглядаючись назад на пройдений шлях, ми побачили чудовий краєвид. Заходило сонце кидаючи останні багряні проміння на білі полонини, темно зелені могутні ялиці і смереки та багряно червоні ще повні листя наші славні буки. Як в райдузі гралися чудові кольори освітлені ласкавим сонцем. У німій задумі та захоплені, ми довший час подивляли надзвичайну красу наших гір, моментально забуваючи фізичне змучення, тривогу дня і непевність нашої дальшої долі.

Вже вечоріло як ми ввійшли до першого, бідного на вигляд села, яке нічим не різнилося у вигляді від наших бойківських, гірських осель. Ті самі на вигляд хатки, ті самі болотнисті вулиці, ті самі маленькі череваті забруднені діти, ті самі маленькі, худі коровки та й люди ті самі, тільки на наш вид панічно втікають до хатів, замикаючи щільно двері. Дуже це нас здивувало, але не могли ми вияснити причини, бо не було з ким говорити. Дивимося за церквою і прямо за втертим галицьким звичаєм, прямуємо до парохіяльного дому.

Стукаємо сильно кілька разів і нарешті обережно відкриваються двері і в них показується молодий, пристійний священик та прекрасна молода жінка, як пізніше показалося мадярка з походження і його дружина. Видно перестрах і змішання на їхніх обличчях на вид нас шістьох, забруджених і зарослих молодих мужчин. Вітаємося по-українськи та вияснюємо хто ми є, звідки прийшли і з якою метою.

Та це зовсім не переконує молодого священика і щойно на устирливі наші вже не прохання а домагання, мабуть під впливом страху, обережно впускає нас до хати. Після гарячої перекуски поданої прекрасною господинею і кількох нами відспіваних наших пісень, наступає проломання перших ледів, зав'язується спільна виміна думок.

Село називається Стужниця, а люди втікали від нас тому, що попередного дня, це є 10 жовтня, в тих горах розбито чеською армією, велику і сильну групу мадярських терористів, які обійшовши Ужгород і інші місточка, мабуть продиралися горами до польського кордону. Забито 300 осіб, других 300 взято в полон, а решта розбіглася по горах. Отже селяни взяли нашу групу за мадярських розбитих терористів.

Від щирого серця радить нам вертатися назад, бо жодної України тут абсолютно немає. Народ темний і бідний, політикою не цікавиться. Йому все одно, вони русини а не українці. Скорше чи пізніше чехи відступлять, а цілу країну займуть мадяри, бо засадничо це їхня земля. Каже, що вправді дня 8 жовтня створився автономний уряд в Ужгороді для Закарпаття під проводом А. Бродія, але в ньому так зва-

ні українці як такі, а особливо о. Волошин, жадного голосу не мають. А. Бродій є знаним мадярофілом і твердим русином та до створення якоїнебудь української влади не допустить. Він мабуть зараз підготовляє передачу країни без бою під очікувану мадярську опіку.

Слухаючи тих приязних вияснень і порад ми замовкли і поволі остигали з нашого піднесеного настрою, а мрії наші, які гнали нас немилосердно через дикі і засніжені гори-полонини, вивітрювалися з наших голов у прискореному темпі. Та всеж таки, ми відкидали вірити, щоб усе те про що писала наша преса було абсолютною брехнею і туманом, що наповнює серця і мозґи мільйонових мас наших людей на північних склонах гір Карпат.

Ні це не може бути і ми не з таких, що так легко заломлюються, тратячи віру і переконання. Підемо дальше по наміченому пляну, бо для нас відвороту абсолютно не має. Він сам мадярофіл, це видно як на долоні та ще й жонатий на мадярці.

Переночували ми в стодолі на свіжому, пахучому сіні, подякували за гостину і подалися уже битою, доброю дорогою до села Ставне, де містилася станиця четніків — охорнців кордону. Рішили зайти туди, одверто заявити хто ми є, бо шлятися бічними дорогами чи гірськими хребтами є небезпечно. Візьмуть нас за мадярських недобитків та й постріляють як зайців.

Показалося, що наше рішення було правильне. Нас на станиці чехи після провірки наших галицьких документів, приняли приязно. Дуже втішила їх наша спільна декларація, що разом з ними ми хочемо бити безпощадно усіх мадярів.

Подзвонили до Ужгороду і за які чотири години приїхало військове, вантажне авто з двома середного віку чехами в цивілю. Ці два ще раз провірили наші документи, ще раз казали собі розповісти звідки ми прийшли і чого. Їм також дуже подобалася наша готовість іти бити й нищити нашого спільного ворога мадярів. Від них ми довідалися, що на полудневій мадярській границі стоїть нормальний фронт, що були чисельні боєві сутички регулярних чеських і мадярських армій. Але вони нас зразу на фронт не кинуть, а вперше завезуть до Ужгороду та дальше побачимо, що воно буде.

Ми зразу зраділи, легко поскакали до машини, готові їхати до так славного зараз Ужгороду, столиці аЗкарпаття. Вже перед самим відїздом начальник приязної четніцької станиці, повідомив нас, що попередньої ночі, це є 12 жовтня, перші відділи польських терористів напали на сусідні села Бистре і Загорб. Висадили міст і спалили місцеву школу. Так зачалася сумна коломийка на Срібній Землі, де з полудня нападали мадярські терористи, а з півночі їм на поміч братній, моцарствовий нарід, посилав свої узброєні банди, руйнуючи мости, палючи нечисленні школи, кидаючи гранати на поліційні станиці. Ці саботажні, чисельні акти оба союзники поширювали по світі, як акти самого населення країни і як протести проти української влади батька Волошина.

Чудовою як на наші галицькі умовини асфальтовою дорогою їдучи через Велике Березне, Перичин — ми в'їхали до Ужгороду, міста наших мрій і великий надій. Та багато зразу ми його не побачили, бо автомашина підвезла нас до величезних, мурованих, широко розкинених військових касарень, що положені на північних окраїнах міста. Завезли до середини, а тут повно вояків, мабуть зо дві три тисячі. Рух, галас, крики, метушня. Усі щось говорять, бігають, кричать. Відразу видно, що військового порядку та дисципліни тут немає. Це не армія, а банда умундорованих, здезорієнтованих і здеморалізованих цивілів.

Нас відразу обскочили і з цікавістю як незнаних звірів, з початку мовчки, а опісля з галасом оглядають. Завели нас до якоїсь канцелярії, списали усі дані дали нам якісь числа і запровадили до великої кімнати без ліжок. Наш щирий опікун десь зник і більше вже ніколи ми його не бачили. Опісля принесли нам сінники і коци, їдунки й ложки та сказали бути готовими до вечері зі спільного кітла.

Ми уставилися у одну лаву разом з вояками і одержали добру порцію вояцької вечері. Підївши добре і смачно, усі ми зараз повеселішали, бо через кілька годин здавалося б безнадійної ситуації, без великого труду, ми стали вояками регулярної чеської армії. Що не дістали ще мундурів це нас найменше журило. Правду кажучи, нам не бло аж так дуже спішно зараз воювати мадярів. Ми прийшли сюди бдувати Україну, а не гинути за чужу нам чеську справу і державу.

Ось так і зачався наш побут у військових чеських касарнях без жадних обов'язків, але також без жадних перспектив чи виглядів на

будуче. Було ясно, що такий стан довго не потриває і нам треба шукати зв'язків із нашим середовищем, яке десь тут у столичному уміст́і, мусить бути. Ми були першими галичанами, що групою перейшли кордон на невиразний заклик Срібної Землі і принесли зі собою свіжі серця, запал і охоту до важкої і небезпечної праці для добра нашої загальної справи. За нами прийшли десятки, сотки, особливо багато простих, щирих селянських хлопців із наших бойківських і лемківських гірських сіл. Багато з них загинуло і їхні невідомі могили розкидані по цілій Карпатській Україні, творячи своїми чинами невмірущу легенду, яка буде жити вічно.

Нам заборонили виходити до міста, але ми тим не дуже журилися. Зачали нелегально, але тільки групами виходити, коли тільки захотіли. Ужгород справив на нас дуже корисне враження. Невелике, але модерно побудоване, дуже чисте, з гарними будинками і широкими вулицями з величавою ґубернаторською палатою. Місто мало західно европейський вигляд і характер. Та саме місто так своєю вуличною мовою як і чужим для нас духом робило враження чуже і вороже, зрештою подібно як усі інші міста на українських землях. Всюди крутилося багато вояків у ріжних мундурах.

У повітрі при лагідній, осінній, соняшній погоді, відчувалося гарячковість, напруження та вичікування чогось нового, незнаного.

Оглядаючи нове для нас місто, ми в першій мірі, витягаючи останні польські злоті поласували добірним і страшно дешевим виноградом, земними орішками і добрим місцевим краєвим вином. Треба ж було якось гідно відсвяткувати наш побут в Ужгороді.

(Закінчення в слідуючому числі)

Петро Надтисянський

ПІДГОТОВЛЯЙМОСЯ ДО З'ЇЗДУ В ДУСІ ЄДНОСТИ Й УСПІХІВ

Як відомо, черговий Звичайний З'їзд ОДВУ відбудеться у днях 16 й 17 вересня 1972 в Чікаґо. Підготовчий Комітет З'їзду, на чолі з інж. Юрієм Дачишином, розпочав усі заходи, щоб всі учасники З'їзду почувалися в Чікаґо якнайкраще.

До кожного З'їзду такої організації, якою є ОДВУ, треба насамперед приготовитися духово. Кожний член, а зокрема кожний делеґат мусить відповідно наставитися до участи в З'їзді й подумати, в який спосіб кожний з нас може якнайкраще причинитися до успішности праці З'їзду, а зокрема до прийняття якнаймудріших рішень і постанов на ньому. Знаємо ж бо, що не всі З'їзди та й не всіх організацій відбуваються в найбільшій гармонії. Але ж, ОДВУ єднає всіх нас своїми статутовими ціллями й завданнями. А це повинно бути найважливішим для нас дороговказом.

Здається на часі вже тепер вказати бодай на деякі справи, над якими З'їзд буде мусіти докладно застановитися. Це, в першу черґу, як найпрактичніше реалізувати статутові цілі й завдання з усією послідовністю в дусі повної гармонії та співпраці всього членства ОДВУ, як також, в який спосіб найбільше причинитися до розвитку громадського життя українців Америки та в усьому розсіянні. Очевидно, нашим основним завданням — це допомога, в міру наших можливостей, визвольній боротьбі українського народу. Але — це загальне твердження, якому таки треба надати конкретного змісту.

Над усіми цими практично - програмовими справами повинен застановитися вже тепер кожний член ОДВУ й подати свої суґестії підготовчим комісіям, які працюють напередод і З'їзду.

На місці буде, однак, вже тепер вказати й на деякі осяги нашої Організації від останнього З'їзду ОДВУ, що відбувся в Клівленді. Членському загалові необхідно знати вже тепер, що основні рішення попереднього З'їзду були теперішньою Центральною Управою ОДВУ, на чолі з д-ром Богданом Шебунчаком, в основному виконані, а зокрема наладнано в ряді ділянок гармонійну співпрацю, хоч, як і буває це нор-

мально, діяла й діє також активна опозиція.

Діяння конструктивної опозиції — це позитивне явище в рядах кожної устабілізованої організації. Зокрема, коли ця опозиція діє в рямках самих органів даного товариства та змагає за краще виконування статутових цілей і завдань. Воно гірше, якщо така опозиція діє поза рямками статутових органів і змагає до інших цілей. Здається, що в сучасну пору нема організації, зокрема у вільному світі, в рямках якої не діяла б опозиція. Очевидно працювала й опозиція в середині ОДВУ від останнього З'їзду ОДВУ. Це нормальне явище, як на ці часи! На З'їзд повинні прибути всі делегати з одною метою: об'єднано прямувати до ще більшої активізації діяльности ОДВУ й здобувати ще більші осяги.

Кажемо «ще більші», бо теперішня Центральна Управа має причину бути гордою із своїх осягів за нецілі два останні роки. Згадаємо тут бодай деякі обов'язки, що їх останній З'їзд наложив на Центральну Управу. Вони в основному такі: поперше, згармонізувати діяльність широких рядів членства від Каліфорнії до Нью Йорку; подруге, змагати до відновлення деяких давніх відділів ОДВУ та створення нових відділів; потретє, привести до відновлення діяльности МУН-у; почетверте, відновити появу «Самостійної України», та по п'яте, змагати до покращання господарювання добрами ОДВУ. Вкажемо тут тільки на основні виконання цих постанов З'їзду.

Хоч і були різні думки серед членства та серед членів керівних органів ЦУ ОДВУ, треба з притиском підкреслити, що за головування д-ра Богдана Шебунчака всі засідання Центральної Управи відбувалися в дусі гармонії, хоч і зрізничкованости поглядів поодиноких членів. Але припинено зростаючу тенденцію поділу, нервовости і т. п. з попередніх років. Тому то й успіхи в діяльности видимі!

Заходами Організаційного Референта, ред. Михайла Панасюка, при активній співпраці Генерального Секретаря, Романа Шраменка, зорганізовано новий Відділ ОДВУ в Маямі, на Флориді, де поселилися колишні піонери ОДВУ пп. Степан Ковальчук, Череватюк і ін., які відчули потребу контакту з друзями з ОДВУ, а це вказує на те, що наше членство є спаяне духово й бажає продовжувати ОДВУ-івську діяльність, де б воно не було. Цей Відділ очолив п. Василь Комарницький, а секретарем є колишній діяльний член Відділу в Рачестері, п. Павло Серна. Поміж понад двома десятками членства є, очевидно, й колишні члени ідеологічно споріднепого УНО з Канади, як от. інж. Василь Бора з Торонта та інші.

В організаційній площині, ЦУ ОДВУ допомогла відновити діяльність Краєвої Екзекутиви МУН, зокрема допомагаючи в підготові З'їзду, що відбувся на Оселі ім. О. Ольжича в Лігайтоні восени минулого року, на якому вибрано Богдана Бака-Бойчука Головою Крайової Екзекутиви МУН-у. Крайова Екзекутива МУН відновила діяльність кількох Відділів МУН-у, а зокрема зактивізувала їх у Филадельфії та Аллентавні. МУН зактивізувався в Політичній Раді УККА, як також в Раді Молодечих Організацій при УККА. Було б трудно нашим молодшим друзям виконати свої завдання без фінансової допомоги ЦУ ОДВУ, яка для цієї справи виявилася щедрою, беручи під увагу її загальний фінансовий стан.

Авторові зокрема приємно ствердити, що Центральна Управа подбала про відновлення появи органу ЦУ ОДВУ, тобто «Самостійної України», що появляється вже 24 роки! Очевидно, найбільшою заслугою в цьому є колосальний труд і добра воля Почесного Голови ЦУ ОДВУ, інж. Степана Куропася, Голови Видавничої Спілки в Чікаґо, а зокрема ред. Мих. Панасюка, який ніколи не жалів ані труду, ані гроша на потреби журналу. Це завдяки їх стараням, виконано постанову З'їзду, а членству дано поновно контакт духовий із ЦУ ОДВУ та можливість висловитися на сторінках журналу. Колишній історик ОДВУ буде таки найбільше студіювати орган ЦУ ОДВУ, а тому його поява надзвичайно важлива.

Якщо ідеться про наладнання здорової господарки ОДВУ, то тут треба відмітити дві окремі справи: утримування домівки ЦУ ОДВУ в Нью Йорку й допомога Нью Йоркському Відділові в посіданні домівки, а зокрема справи Оселі ім. О. Ольжича.

Нема де правди діти, від років фінансова ситуація Оселі була чи не найбільшою журбою нашого членства, з одного боку, а в свою чергу журба ця вносила ряд непорозумінь і негодувань, з другого боку. Коли б докладно приглянутися минулим кільком каденціям ЦУ, то треба було б ствердити, що справи Оселі займали найбільше труду й зусиль активу, а то й самих голов ЦУ ОДВУ. Ще недавно нераз доводилося чути від посторонніх осіб запити, чи правда це, що Оселя стоїть на порозі банкрот-

ства? А пригляньмося теперішньому станові Оселі!

Центральна Управа ОДВУ, очолювана д-ром Богданом Шебунчаком, зревідувала дотогочасну практику адміністрації Оселею і може похвалитися великим практичним успіхом. Замість багаточленної Управи Оселі, в якій часті зудари поодиноких членів в намаганні шукання кращих шляхів ведення справ Оселі доводили до перманентних особистих анімозій, теперішня ЦУ уповноважила першого заступника ЦУ, Володимира Різника, адмініструвати Оселею — під загальним наглядом самої тільки ЦУ ОДВУ. Це показалося надзвичайно вдалим експериментом! Очевидно, ЦУ може радіти, що вона мала до диспозиції такого відданого господаря, яким є довголітній діяч і основоположник ОДВУ, Володимир Різник, і його дружина Павлина Різник. Це вони обидвоє віддали повні два роки свойого труду справам Оселі й вивели її на чисті води!

Треба в першу чергу відмітити, що тоді, коли ще перед двома роками дехто запитував про банкротство Оселі, бо задовження її таки було ще високе й не завжди легко було на час покривати всі фінансові зобов'язання, то тепер можемо з приємністю сповістити все наше членство, що гіпотечний довг у висоті 40 тисяч долярів перед двома роками, обнижено до нижче 5.000 дол. і ще до чергового З'їзду є вигляди на його повне сплачення. Це — колосальний успіх, що наступив завдяки гармонії на Оселі, а зокрема завдяки невпинній і відданій праці, крім панства Різників, також інж. Івана Харамбури, голови 12-ого Відділу ОДВУ у Филадельфії, та його симпатичній Дружині, враз із сином Іваном.

За часів цієї спокійної у своїй діяльності каденції, на Оселі ім. О. Ольжича переведено ряд перебудов і уліпшень. Перебудовано майже всі кімнати в палатці, зокрема виложено стіни декоративними дошками та побудовано нові лазнички. Побудовано новий будинок для дівчат, які перебувають в таборах УЗХ, якими керує пані проф. Оксана Ґенгало, як також відновлено будинок для хлопців, а зокрема прибудовано помешкання для хлоп'ячої команди табору. Нові приміщення для дівчат значно пожвавили зацікавлення таборами УЗХ, а також дали можливість розпочати вишкільні табори МУН у, що були влантовані вже минулого літа, при активній допомозі ЦУ ОДВУ. На це літо також заплянововано вишкільні табори, але вже у значно збільшених розмірах.

В останньому році побудовано спортову площу на відбиванку, а зокрема підготовано ґрунт для тенісової площі та площ для футболу та бейзболу. Це колосальний вклад праці й гроша! Але все це для добра нашого членства, а зокрема молоді. Для розвагових програм на Оселі, перебудовано танцювальну залю та влаштовано ряд додаткових удогіднень. Отже, теперішня ЦУ має причину бути гордою із цієї господарки на Оселі! Все це завдяки трудові небагатьох одиниць, які, однак, знайшли всеціло підтримку широкого загалу членства. Ото ж, привернемо гармонію та прекрасну товариську атмосферу! Приємно тепер побувати на Оселі!!!

Слід відмітити, що фінансоиий референт Михайло Белендюк дуже дбайливо вів фінансову господарку ЦУ ОДВУ й, по довгих роках оце може вперше не було спеяльних апелів у фінансових справах для ведення самої діяльности ЦУ ОДВУ. А все ж, і Голова ЦУ д-р Богдан Шебунчак, і Генеральний Секретар Роман Шраменко, і Заступник Голови проф. Мирон Куропась, а зокрема Організаційний Референт ред. Михайло Панасюк відбули ряд поїздок, на які приходилося мати фінансові засоби. Рівно ж Заступник Голови ЦУ ОДВУ, д-р Деніс Квітковський відбув поїздки в інтересі ОДВУ. ЦУправа вперше перебрала на себе кошти утримування домівки в Нью Йорку у висоті дол. 70 місячно, з чого користає 10-тий Відділ ОДВУ також.

Є ще одна річ, що її тут необхідно згадати. ЦУ ОДВУ, на чолі з д-ром Богданом Шебунчаком, при дуже активній співпраці генерального секретаря Романа Шраменка, вшанувала величаво 50-ліття УВО, а при тій нагоді побудувала Пам'ятник-Могилу в честь Українських Революціонерів, які віддали свій труд і життя на жертовнику Визволення України. Це безперечно тривала ознака діяльности теперішньої ЦУ. В «Самостійній Україні» були звідомлення з цих величавих святкувань.

Говорячи про Оселю ім. О. Ольжича, слід відмітити, що ЦУправа саме тепер розробляє загальний плян розбудови Оселі на майбутне, щоб його здійснювати постепенно в найближчих десятьох чи навіть п'ятнадцятьох роках. Ідеться про упорядковану розбудову, щоб оминути хаотичність, що приходить обов'язково без такого далекосяжного пляну. Треба висловити признання теперішній ЦУ за це рішення,

щоб не повторяти минулого. І так, у рямках цього пляну на найближче майбутнє вже є побудова літнього театру під голим небом (хоч і із закритою сценою), як також розбудова кухні в палатці та прибудова до палатки літнього ресторану на свіжому повітрі. Очевидно, всі інші пляни будуть реалізовані в міру здорової фінансової спроможности в майбутньому, а в тому й побудова модерного мотелю.

Брак своєчасної інформації про те, «що діється в ОДВУ», зокрема брак інформацій серед членства віддалених від центру Відділів, вносить дезорієнтацію, непоінформованість, ну й насуває часом сумніви. Здається, що повинні ми писати про діяльність і осяги ЦУ ОДВУ частіше на сторінках власного пресового органу, а то й у іншій пресі. На нашу думку, теперішня ЦУ ОДВУ робить сама собі кривду, не подаючи до преси більше інформацій про свої осяги! Брак цієї інформації дає змогу всяким недругам ЦУ збивати членство з панталику, а зокрема ширити в його рядах песимізм, а в українському громадянстві дезорієнтацію відносно ситуації в ОДВУ!

В підготовці до слідуючого З'їзду слід нам наголошувати завжди те, що нас єднає, а не те, що може роз'єднувати! Єдність цілей і завдань, добра воля та дружня атмосфера — це ті моменти, які повинні нас вести на черговий З'їзд ОДВУ до Чікаґо, де наші друзі з 2-го Відділу ОДВУ ім. О. Ольжича та з 52-го Відділу в тому дусі приготовляють З'їзд. До кращих осягів у майбутньому — повинно бути нашим гаслом!

В єдності з Братніми Організаціями ОДВУ, гобто Українським Золотим Хрестом, МУН-ом, «Заревом» і Українським Визвольним Фондом, які, як довідуємося, плянують свої конференції в часі З'їзду ОДВУ також у Чікаґо, будемо застановлятися, як іти далі вперед.

Будьмо оптимістами! Успіхи за нами, а ще більші перед нами!

З ДІЯЛЬНОСТИ МУН

Треба з приємністю сказати, що висліди нашої праці за останніх шість місяців від з'їзду, є дуже задовільними та дають надію, що справи МУН є на доброму та тривкому ґрунті. Відновлено діяльність багатьох відділів, що само в собі є поважним осягом, а що більше МУН бере активну участь на суспільно-громадському відтинку, здобуваючи собі відповідне місце в системі наших організацій.

Здається, що найбільшим нашим осягом по нинішній день, є відродження віри в нашу молодечу організацію серед членів нашої системи, системи ІСНО. Це відродження ще надто повільне, але воно щораз то більше проявляється та дає ще більші надії на наш дальший розвиток. В дусі родинному, в дусі вирозуміння, все є можливим тому ми віримо, що наші зусилля увінчаються успіхом.

● Вже появилося дві сторінки МУН в «Свободі». У підЦі два відділи це в Аллентави і Філядельфії. Відділ у Філядельфії очолив Ігор Ченстух, а відділ в Алентавні — Роман Лукницький.

● 6-го травня ц. р. відбулася забава МУН на оселі ім Олега Ольжича в Лігайтоні.

● Члени КЕ МУН відбули чотири засідання, на яких обговорено ряд біжучих справ. Найбільше клопотання нової КЕ це, виявляється, фінанси. Члени КЕ — Олег Бак-Бойчук, Надія Лукницька та Христина Бак-Бойчук взяли участь в нарадах Ради Директорів УККА в Нью Йорку.

● Вже появилося дві сторінки МУН в «Свободі». У підготовці знаходиться чергова сторінка нашої Організації.

● Наразі на нашу адресу наспіло дуже мало передплат на журнал МУН «Вежі». Не зважаючи на брак фінансів редакція журналу рішила приступити до видавання нашого журналу.

● Як наші читачі вже знають, минулого року в липні відновлено Вишкільні курси МУН. Цього року курси будуть поширені до двох тижнів та відбудуться на оселі Олега Ольжича від двадцятого серпня до першого вересня. Другого вересня відбудуться іспити та в неділю 3-го вересня відбудеться Фестиваль Молоді. Просимо всіх зацікавлених вже зголошуватися на адресу КЕ МУН.

ДО УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА В ЗСА ТА У ВІЛЬНОМУ СВІТІ

«Справа здобуття Української Держави — це справа цілої української нації, а не окремої кляси чи партії».
Симон Петлюра

Йдучи за дороговказом та постановами українського державного і революційного проводів в обороні Божих і людських прав, на початку 1941 року постала Поліська Січ, перетворена в скорому часі на Українську Повстанську Армію під керівництвом командира Отамана Тараса Бульби-Боровця.

Поліська Січ, як первісна організаційна база УПА, була зорганізована в 1940-41 роках, напередодні вибуху німецько-совєтської війни, у сві

домості та передбачуванні неминучости німецько-советського зудару.

Поліська Січ-УПА, були витвором не тільки української стихії, але реальним наслідком плянування Директорії УНРеспубліки та Проводу Українських Націоналістів (ПУН), який в днях 17 липня та 20 серпня 1941 р., в порозумінні із командою Поліської Січі-УПА випрацював основи та засади військової концепції й дії, подбав за доповнення військових фахових кадрів та інформативно-пропагандивної постанови серед широких мас нашого народу на усіх просторах України.

Новітній Український Резистанс в політичному та військовому аспекті був воістину спадщиною Великих Визвольних Змагань, прямим продовженням повстанських дій Армії УНР, Вільного Козацтва, Союзу Гетьманців-Державників, Боєвиків УВО та ОУН між двома війнами, Карпатської Січі, Буковинського Куреня, Похідних Груп ОУН, Українського Легіону «Самооборони» та других військових формацій, які нераз в чужинецьких одностроях рятували добре ім'я українського воїна та інтереси нашого народу.

Український Резистанс у цілому, а зокрема Поліська Січ-УПА, відродив і гідно продовжував тяглість і соборні традиції збройної боротьби за волю і державність України, наслідуючи великий культ нашого лицарства.

Сила, роля і значення новітнього Резистансу - УПА поширеного майже із дворічним опізненням весною 1943 військовими формаціями ОУН на чолі із командиром Тарасом Чупринкою-Шухевичем — зросли до тої міри, що змусили в 1947 році головного ворога України — червону Москву, укласти військовий пакт з її сателітами Польщею і Чехословаччиною для поборення і знищення УПА.

Розголос про дії і героїзм звитяжників Українського Резистансу знайшов відгук у світовій пресі, а зокрема прикував увагу, співчуття і симпатії вільнолюбних народів, що не бажали жити під ярмом Москви.

Полум'я Українського Резистансу з років останньої війни, залишило нові глибокі психологічні та ідейні сліди і відбитки в серцях і свідомості цілого українського народу.

Місце недавніх месників і лицарів Українського Резистансу тепер заступив в Україні багаточисленний легіонам невідомих їхніх послідовників.

В ім'я того, щоб належно і гідно увічнити пам'ять тих знаних і незнаних лицарів з часів останньої світової війни; залишити майбутньому об'єктивному історикові правдивий перебіг тих подій з недавнього минулого та закарбувати сучасному і майбутньому українському поколінню культ пієтизму до виборення і осягнення власної Суверенної Української Держави

Головна Команда Союзу Ветеранів Українського Резистансу, на своїй нараді в дні 12-го березня 1972 р. вирішила і ухвалила влаштувати в днях 1, 2 та 3-го липня 1972 року на оселі ім. О. Ольжича в Лігайтоні, Па. — СВІТОВИЙ З'ЇЗД Союзу Ветеранів Українського Резистансу із програмою відповідною настановам життя та дії Організації на будучі роки.

На цей З'їзд і урочистості запрошується представників Державного Центру, ПУН, Церковних Достойників, Делеґатів Громадсько-Політичних Установ, Представників Військово-Комбатантських та Молодечих Організацій та Представників нашого патріотичного громадянства.

За Головну Команду СВУР:

Отаман Тарас Бульба-Боровець, сот. Іларіон Поліщук — заступнк голови, Дмитро Фурманець — секретар, Теодор Сущик — фінансовий секретар та Теофіль Бак-Бойчук — організаційний референт.

Independent Ukraine

2315 WEST CHICAGO AVENUE
CHICAGO. ILLINOIS 60622

Return and Forwarding Postage Guaranteed

BULK RATE
U. S. POSTAGE
PAID
Chicago, Ill.
Permit No. 7547

MR M. SZYJAN
3404 HARTH STONE RD
PARMA .OHIO 44134